МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Кваліфікаційна робота магістра

На тему «Культурна тематика в контексті журналістики рішень: аналіз українського і міжнародного медіаконтенту»

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0614-ж
Спеціальності 061 «Журналістика»
(освітня програма «Журналістика»)
Рибка Д. О.
Керівник: доц., к. н. соц. ком.
Сіріньок-Долгарьова К. Г.
Рецензент: доц., к. філол. н.
Мірошниченко П. В.

Запоріжжя – 2025

ЗМІСТ

Реферат……. 3
Завдання……7
Вступ……9
Розділ 1. Журналістика рішень як нова парадигма соціально відповідальної журналістики……..13
1.1Становлення поняття журналістики рішень, сутність концепту……...13
1.2 Структурно-змістові особливості матеріалів у форматі журналістики рішень……22
1.3 Культурна журналістика в парадигмі журналістики рішень……30
Розділ 2. Редакційні стратегії та культурні практики журналістики рішень: український і міжнародний контексти……38
2.1 Розмаїття підходів у журналістиці рішень: порівняльний аналіз редакційних політик медіа у мережі «Solution Journalism Network»……38
2.2 Структурно-тематичний аналіз матеріалів культурної тематики у форматі журналістики рішень українського видання «Рубрика»……48
2.3 Культурна журналістика рішень у глобальному контексті, аналіз медіаматеріалів……..64
Висновки……76
Список використаних джерел……...81
Додаток А. Наукові публікації……..88
Додаток Б. Сертифікати, подяки ..……...94
Декларація академічної доброчесності……...98

РЕФЕРАТ

Тема магістерської роботи: Культурна тематика в контексті журналістики рішень: аналіз українського і міжнародного медіаконтенту.

Обсяг основного тексту: 72 сторінки.

Кількість використаних джерел: 55.

Мета дослідження – охарактеризувати підходи до висвітлення культурної тематики в контенті міжнародних і українських видань, які дотримуються принципів журналістики рішень.

Мета роботи передбачає виконання таких **завдань***:*

1) проаналізувати теоретичні підходи до розуміння журналістики рішень і окреслити її ключові принципи;

2) з'ясувати структурно-змістові характеристики матеріалів на культурну тематику, створених у форматі журналістики рішень;

3) вивчити редакційні політики українських та міжнародних медіа, що застосовують формат журналістики рішень;

4) виконати структурно-тематичний аналіз матеріалів на культурну тематику, підготовлених у форматі журналістики рішень;

5) здійснити порівняльний аналіз українських та міжнародних практик із реалізації принципів журналістики рішень у висвітленні культурної тематики.

Об'єктом дослідження є контент і редакційні політики українського видання «Рубрика» й низки зарубіжних медіа, що є членами медійної організації «Solutions Journalism Network».

Предметом дослідження є підходи до висвітлення культурної тематики в контенті міжнародних та українських видань, які дотримуються принципів журналістики рішень.

Отримані результати: У ході магістерського дослідження було отримано результати, що становлять наукову новизну та поглиблюють сучасне розуміння журналістики рішень у контексті культурної тематики. Уперше здійснено порівняльний аналіз медіаматеріалів українського видання та англомовних

зарубіжних медіа, що входять до мережі «Solutions Journalism Network», із виокремленням специфіки застосування принципів журналістики рішень у сфері культури. Також нами було проаналізовано редакційні політики міжнародних видань, що працюють у форматі solution journalism, що дозволило встановити їхні стратегічні орієнтири та підходи до репрезентації суспільно-значущих тем у глобальному медіапросторі.

Крім того, ми окреслили опис структурно-змістових характеристик матеріалів, створених у форматі журналістики рішень: уточнено та деталізовано ключові елементи моделі «проблема – рішення – механізм дії – доказова база – межі застосування» й адаптовано її до особливостей культурної тематики. Набули подальшого розвитку теоретичні підходи до осмислення журналістики рішень як окремої парадигми соціально відповідальної журналістики. Зокрема, уточнено її принципи та можливості застосування у висвітленні культурних процесів, що сприяє розширенню наукових уявлень про потенціал медіа в конструюванні конструктивного культурного дискурсу.

Ключові слова: журналістика рішень, культурна журналістика, медіа рішень, редакційна політика, конструктивна журналістика, соціальна відповідальність, медіа.

SUMMARY

The Master's paper is dedicated to the analysis of cultural topics in the context of solutions journalism in Ukrainian and international media. The aim of the study is to characterize approaches to covering cultural topics in the content of international and Ukrainian publications that adhere to the principles of solutions journalism.

To achieve this aim, the research examines theoretical approaches to understanding solutions journalism and outlines its key principles; identifies the structural and content-related characteristics of cultural materials produced in the solutions journalism format; explores the editorial policies of Ukrainian and international media applying this format; conducts a structural and thematic analysis of cultural materials created according to the principles of solutions journalism; and performs a comparative analysis of Ukrainian and international practices of implementing solutions journalism in the coverage of cultural topics.

The object of the study is the content and editorial policies of the Ukrainian media «Rubryka» and a number of international media that are members of the «Solutions Journalism Network».

The subject of the study is the approaches to covering cultural topics in the content of international and Ukrainian media that adhere to the principles of solutions journalism.

The scientific novelty of the research lies in several aspects. For the first time, a comparative analysis has been conducted of media materials and editorial policies of the Ukrainian media and English-language international media within the «Solutions Journalism Network», with an emphasis on the specific features of applying the solutions journalism format in the coverage of cultural topics. The study improves the description of the structural and content characteristics of media materials produced in the solutions journalism format by detailing their key elements – problem, response, causal mechanism, evidence base, and limitations – adapted specifically to cultural topics. It further develops theoretical approaches to understanding solutions journalism

as an independent paradigm of socially responsible journalism, clarifying its key principles and potential applications within the field of cultural journalism.

The research methodology includes analysis and synthesis, classification, structural and content analysis, and comparative analysis.

Keywords: solutions journalism, cultural journalism, solutions-oriented media, editorial policy, constructive journalism, social responsibility, media.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: журналістики
Кафедра: журналістики
Рівень вищої освіти: магістр
Спеціальність: 061 журналістика
Освітня програма: журналістика

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
к. філол. н. Тернова А. І.
_____
«__» _____ ____ року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА СТУДЕНТЦІ

Рибці Дарині Олександрівні

1. Тема роботи: «Культурна тематика в контексті журналістики рішень: аналіз українського і міжнародного медіаконтенту» («Cultural Topics in Context of Solution Journalism: Analysis of Ukrainian and International Media Content»), керівник роботи – Сіріньок-Долгарьова Катерина Григорівна, к. н. із соц. ком., доц.,
затверджені наказом ЗНУ від «12» березня 2025 року № 378-с.
2. Строк подання студентом роботи – 3 грудня 2025 р.
3. Вихідні дані до роботи – праці таких дослідників: Я. Бакаєвич, А. Бож'єва, К. Гілденстед, О. Гондюл, Й. Ґріпсруд, А. Житнікова, О. Іванова, Ю. Любченко, К. Макінтайр, О. Мойсеєва, О. Семенець, К. Сіріньок-Долгарьова, Т. Слотюк.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) проаналізувати теоретичні підходи до розуміння журналістики рішень і окреслити її ключові принципи; 2) з'ясувати структурно-змістові характеристики матеріалів на культурну тематику, створених у форматі журналістики рішень; 3) вивчити редакційні політики українських та міжнародних медіа, що застосовують формат журналістики рішень; 4) виконати структурно-тематичний аналіз матеріалів на культурну тематику, підготовлених у форматі журналістики рішень; 5) здійснити порівняльний аналіз українських та міжнародних практик із реалізації принципів журналістики рішень у висвітленні культурної тематики.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Сіріньок-Долгарьова К. Г., доц.	19.09.2025	19.09.2025
Розділ 1	Сіріньок-Долгарьова К. Г., доц.	10.10.2025	10.10.2025
Розділ 2	Сіріньок-Долгарьова К. Г., доц.	07.11.2025	07.11.2025
Висновки, додатки	Сіріньок-Долгарьова К. Г., доц.	28.11.2025	28.11.2025

6. Дата видачі завдання – 19 вересня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти графік виконання роботи, визначити мету, завдання, об’єкт, предмет дослідження	19.09.2025	Виконано
2	Написати попередній варіант вступу і змісту. Дібрати наукову літературу, визначити джерела	26.09.2025	Виконано
3	Опрацювати літературу, написати перший розділ, почати формувати список джерел	31.10.2025	Виконано
4	Зробити запланований аналіз медіаматеріалів, написати другий розділ	19.11.2025	Виконано
5	Написати висновки й остаточний варіант вступу, оформити літературу, додатки, реферат	30.11.2025	Виконано
6	Пройти рецензування. Здати роботу на нормоконтроль	01.12.2025	Виконано
7	Виправити недоліки оформлення і здати роботу на кафедру	03.12.2025	Виконано

Студент _____ Д. О. Рибка
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проєкту) _____ К. Г. Сіріньок-Долгарьова
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Н. В. Романюк
(підпис) (ініціали та прізвище)

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний медіапростір характеризується динамічними трансформаціями, що зумовлені як технологічним розвитком, так і соціокультурними викликами. На тлі глобальної інформаційної перенасиченості традиційні новинні формати дедалі частіше піддаються критиці за домінування негативу, сенсаційності та поверхневого висвітлення подій. У цьому контексті особливої актуальності набуває журналістика рішень – підхід, орієнтований не на констатацію проблем, а на пошук дієвих способів їхнього подолання. Вона сприяє формуванню більш конструктивного суспільного дискурсу, що є важливим для країн, які перебувають у стані соціальних трансформацій, зокрема для України під час війни.

Зростання інтересу до журналістики рішень відображає еволюцію суспільного запиту на якісніший інформаційний контент, орієнтований на аналітику, глибину та конструктивність. У сучасних умовах, коли рівень недовіри до медіа зростає, а інформаційний простір заповнюють конфліктні або фрагментарні повідомлення, цей підхід сприяє відновленню балансу між критичним і позитивним дискурсом. Журналістика рішень, окрім інформування аудиторії, забезпечує також формування соціального капіталу, оскільки демонструє приклади дієвих стратегій реагування на суспільні виклики. Для українського контексту, особливо в умовах війни, це означає можливість переосмислення ролі медіа як чинника суспільної стабільності, солідарності та відбудови.

Культурна тематика в межах журналістики рішень становить окремий напрям дослідження, адже саме культура – мистецтво, кіно, література, громадські ініціативи – виступає простором суспільної рефлексії та відновлення. В українському та міжнародному медіаконтексті такі матеріали формують нові смисли, підтримують цінності солідарності, стійкості й креативності. Вивчення того, як журналістика рішень інтегрується у висвітлення культурної тематики, дозволяє зрозуміти, яким чином медіа можуть стати інструментом суспільного

розвитку, діалогу та поствоєнного відновлення – як в Україні, так і у світовій практиці.

Мета дослідження: охарактеризувати підходи до висвітлення культурної тематики в контенті міжнародних і українських видань, які дотримуються принципів журналістики рішень.

Мета роботи передбачає виконання таких завдань:

1) проаналізувати теоретичні підходи до розуміння журналістики рішень і окреслити її ключові принципи;

2) з'ясувати структурно-змістові характеристики матеріалів на культурну тематику, створених у форматі журналістики рішень;

3) вивчити редакційні політики українських та міжнародних медіа, що застосовують формат журналістики рішень;

4) виконати структурно-тематичний аналіз матеріалів на культурну тематику, підготовлених у форматі журналістики рішень;

5) здійснити порівняльний аналіз українських та міжнародних практик із реалізації принципів журналістики рішень у висвітленні культурної тематики.

Об'єктом дослідження є контент і редакційні політики українського видання «Рубрика» й низки зарубіжних медіа, що є членами медійної організації «Solutions Journalism Network».

Предмет дослідження: підходи до висвітлення культурної тематики в контенті міжнародних та українських видань, які дотримуються принципів журналістики рішень.

Методологічну й теоретичну основу роботи складають праці таких українських та зарубіжних дослідників у сфері медіа: Я. Бакаєвич, А. Бож'єва, К. Гілденстед, О. Гондюл, Й. Ґріпсруд, А. Житнікова, О. Іванова, Ю. Любченко, К. Макінтайр, О. Мойсеєва, О. Семенець, К. Сіріньок-Долгарьова, Т. Слотюк.

Наукова новизна дослідження:

Уперше здійснено:

- порівняльний аналіз медіаматеріалів і редакційних політик українського видання та англомовних зарубіжних медіа, що входять до мережі

«Solutions Journalism Network», з акцентом на особливостях застосування формату журналістики рішень під час висвітлення культурної тематики.

Удосконалено:

- опис структурно-змістових характеристик медіаматеріалів, створених у форматі журналістики рішень, шляхом деталізації їхніх ключових елементів (проблема – рішення – механізм дії – доказова база – межі застосування), адаптованих до культурної тематики.

Набуло подальшого розвитку:

- теоретичні підходи до розуміння журналістики рішень як окремої парадигми соціально відповідальної журналістики, з уточненням її ключових принципів та можливостей застосування у сфері культурної журналістики.

Методи дослідження: метод аналізу та синтезу, класифікації, структурно-змістовий аналіз, порівняльний аналіз.

Теоретичне та практичне значення дослідження полягає в уточненні та поглибленні уявлень про журналістику рішень як сучасну парадигму соціально відповідальної журналістики та в окресленні її ключових принципів у контексті висвітлення культурної тематики. Матеріали кваліфікаційної роботи можуть бути використані:

- у навчальному процесі в закладах вищої освіти під час викладання дисциплін, пов’язаних із культурною журналістикою, жанрами соціально відповідальної журналістики та сучасними медійними підходами;
- редакціями українських медіа для розроблення або оновлення внутрішніх редакційних політик щодо висвітлення культурної тематики у форматі журналістики рішень;
- журналістами-практиками як орієнтир для створення аналітичних, мультимедійних і культурно орієнтованих матеріалів, що відповідають принципам журналістики рішень;
- дослідниками та студентами для подальших наукових розвідок у сфері медіа, культурної комунікації та інноваційних журналістських практик.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження викладені у тезах доповіді «Висвітлення конфліктно-чутливих тем під час війни: підходи журналістики рішень в Україні», представленій на Міжнародній науково-практичній конференції «Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи», що відбулася 14 травня 2025 року у Тернополі. Також прийнято до друку статтю на тему «Розмаїття підходів у журналістиці рішень: порівняльний аналіз редакційних політик медіа у мережі «Solution Journalism Network», що буде опублікована у томі 36 (75) №5 за 2025 рік фахового наукового журналу категорії Б «Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика».

Структура магістерської роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг магістерської роботи становить 95 сторінок. Список використаної літератури містить 55 джерел.

РОЗДІЛ 1
ЖУРНАЛІСТИКА РІШЕНЬ ЯК НОВА ПАРАДИГМА СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

1.1 Становлення поняття журналістики рішень, сутність концепту

У процесі розвитку сучасної журналістики формується низка концепцій, спрямованих на переосмислення ролі медіа у суспільстві. Однією з таких концепцій є журналістика рішень, яка набуває дедалі більшої уваги як у науковому, так і в професійному середовищі. Теоретичне осмислення цього явища дає змогу не лише уточнити його сутність і понятійні межі, а й виявити закономірності формування журналістики рішень як окремої парадигми професійної діяльності. У цьому підрозділі буде розглянуто етапи становлення цього напрямку й проаналізовано ключові підходи до визначення поняття журналістики рішень.

Як зазначає дослідниця Я. Бакаєвич, витоки журналістики рішень пов'язані з розвитком концепцій «журналістики миру» 1960-1970-х років і «публічної журналістики» 1990-х років. Перша пропонувала альтернативу традиційному баченню конфлікту як протистояння сторін, акцентуючи увагу на пошуку ненасильницьких шляхів його вирішення. Друга – закликала журналістів не лише викривати проблеми, а й залучати громадян до обговорення суспільно важливих питань. За словами науковиці, як окремий напрям журналістика рішень утвердилася у 2003 році, коли була заснована організація «Reporters d'Espoirs» («Репортери надії»), що популяризувала ідею висвітлення позитивних прикладів соціальних змін [1, с. 146]. З 2004 року команда цієї французької організації системно впроваджує принципи конструктивної журналістики у співпраці з провідними медіа Франції та Європейського Союзу. Як зазначається на офіційному сайті організації, її діяльність спрямована на формування суспільства, орієнтованого не лише на виявлення проблем, а й на пошук шляхів їхнього подолання. Організація послідовно розвиває підходи журналістики

рішень та впливу, а також конструктивної журналістики (solution journalism, impact journalism, constructive journalism), акцентуючи увагу на необхідності висвітлення ініціатив, що реально змінюють соціальну, економічну та екологічну ситуацію. У своїй місії «Reporters d'Espoirs» підкреслює, що такі глобальні виклики, як зміна клімату, бідність, безробіття чи насильство, не є невідворотними, а приклади ефективних дій можуть надихати інших на подібні рішення. За переконанням організації, медіа мають потужний мультиплікативний ефект, здатний мотивувати аудиторію до активної участі у суспільних змінах через показ успішних, сталих і масштабованих практик [42]. Згодом, за словами науковиці Я. Бакаєвич, підхід журналістики рішень набув міжнародного поширення: видання «The New York Times» започаткувало рубрику «Fixes», у якій аналізувались ефективні способи подолання актуальних проблем. Відтоді журналістика рішень утвердилася як формат, орієнтований на фактологічність, аналітичність і пошук дієвих відповідей на соціальні виклики [1, с. 146]. Натомість, за спостереженнями дослідниці Т. Слотюк, становлення журналістики рішень ґрунтується на ідеях австрійського журналіста Р. Юнґа, норвезького соціолога Й. Ґальтунга та концепції «позитивної психології» М. Селіґмана. У статті «Концепція моделі solutions journalism: конотація, функції, особливості функціонування» науковиця зазначає, що найбільшого розвитку цей напрям набув, зокрема, у країнах Скандинавії:

- у 2010 році у Данії розпочала діяльність незалежна організація World's Best News, зосереджена на висвітленні рішень і прогресивних змін у суспільстві;
- у 2016 році данський журналіст Ульрік Хаагеруп заснував Інститут конструктивної журналістики, який прагне змінити глобальну культуру новин, зробивши її більш відповідальною, орієнтованою на діалог і зміцнення демократичних цінностей [21, с. 69].

Більш сучасного, на нашу думку, подальшого розвитку концепція журналістики рішень набула завдяки діяльності міжнародної неприбуткової організації «Solutions Journalism Network» (SJN), заснованої у США у 2013 році журналістами Девідом Борнстайном, Тіною Розенберг і Кортні Мартін.

Основною метою організації є поширення принципів конструктивного висвітлення соціально значущих тем у медіа, навчання журналістів та підтримка редакцій, які прагнуть створювати контент, орієнтований не лише на проблеми, а й на дієві способи їхнього вирішення. За даними організації, мережа SJN об'єднує понад 81 тисячу журналістів, які пройшли навчання та використовують її методологічні інструменти; має понад 1400 стипендіатів і 183 сертифікованих тренери у різних країнах світу. Крім того, при п'яти університетах функціонують академічні центри, що співпрацюють із мережею, а в межах навчальної лабораторії SJN створено понад 130 освітніх ресурсів, призначених для підготовки журналістів і викладачів у галузі конструктивних медіа [43]. Визначення, запропоноване Мережею журналістики рішень, розкриває сутність цього напрямку як «ретельного та доказового висвітлення заходів реагування на соціальні проблеми», що передбачає аналіз не лише самих рішень, а і їхньої ефективності, контексту та обмежень. Такий підхід базується на чотирьох ключових елементах:

1) Відповіді – зосередженні на реакції на проблему та її результатах.
2) Розумінні – поясненні значення досвіду для аудиторії.
3) Доказовості – підтвердженні висновків кількісними чи якісними даними.
4) Усвідомленні обмежень – аналізі недоліків і умов реалізації рішень [43].

Отже, можемо говорити про те, що діяльність «Solutions Journalism Network» відіграла значну роль у систематизації принципів журналістики рішень і формуванні її як впливового напряму сучасної медіапрактики, зорієнтованого на аналітичність, суспільну відповідальність та утвердження конструктивних цінностей у комунікаційному просторі.

Варто також зазначити, що концепція журналістики рішень безпосередньо стосується теорії соціальної відповідальності преси, відповідно до якої журналістика має служити суспільним інтересам і сприяти пошуку ефективних шляхів подолання соціальних викликів. Такий підхід передбачає, що журналісти, обираючи теми та способи їхнього висвітлення, повинні зважати не лише на

інформаційну цінність події, а й на потенційну користь для суспільства, стимулюючи громадський діалог і формування конструктивного бачення дійсності. Цю позицію, зокрема, займають К. Макінтайр і К. Гілденстед: «ідея дослідження шляхів розв'язання суспільних проблем узгоджується з теорією соціальної відповідальності преси, яка наголошує, що журналісти мають обов'язок враховувати суспільні інтереси під час ухвалення редакційних рішень» [39, с. 29]. У цьому контексті важливо підкреслити, що журналістика рішень розглядається не лише як підхід до побудови новинного контенту, а як ефективний інструмент суспільної комунікації. Як зазначає науковиця О. Гондюл, підхід журналістики рішень спрямований на висвітлення шляхів подолання проблем, а не лише на констатацію, що підвищує змістовність медійних матеріалів, уточнює їхню мету та мотивує аудиторію до дій. Такі публікації сприяють поширенню знань про ефективні суспільні практики, здатні покращити життя громад на локальному та навіть національному рівнях. Ба більше, за спостереженнями дослідниці, історії, які демонструють позитивні рішення, змінюють тональність публічного дискурсу, роблячи його менш конфліктним і більш конструктивним, що сприяє розвитку змістовного суспільного діалогу [2, с. 15]. Крім того, результати наукових досліджень підтверджують вплив журналістики рішень і на емоційне сприйняття аудиторії. Зокрема, науковиця К. Макінтайр у своїй дисертації «Конструктивна журналістика: вплив позитивних емоцій та інформації про рішення в новинних історіях» встановила, що наявність у новинному матеріалі опису ефективного рішення соціальної проблеми викликає у читачів вищий рівень позитивних емоцій. Водночас відсутність згадки про рішення або подання неефективного способу його реалізації призводить до зниження позитивного емоційного фону та меншої залученості [38, с. 81]. Так само, за результатами дослідження Інституту прикладних позитивних досліджень, проведеного у 2017 році, новини, створені у форматі журналістики рішень, знижують у читачів рівень тривожності, підвищують енергійність та зміцнюють відчуття приналежності до спільноти. Аудиторія таких матеріалів виявляє більшу готовність обговорювати суспільні

проблеми, співпрацювати з іншими та вимагати відповідальності від представників влади, що свідчить про потенціал цього підходу як інструменту підвищення громадянської активності [36]. Отже, можемо говорити про те, що представлення успішних прикладів розв'язання проблем у журналістських текстах не лише підсилює емоційний відгук аудиторії, а й формує сприятливіші умови для конструктивного сприйняття суспільної дійсності. За даними дослідницької групи «Solutions Journalism Network», журналістика рішень також забезпечує більш ефективний механізм зворотного зв'язку для суспільства: «Коли люди отримують інформацію, що містить позитивні приклади подолання проблем, це підсилює їхню здатність самостійно знаходити рішення та діяти продуктивніше» [51].

Додаткове розуміння сутності підходу журналістики рішень подає медійниця Олександра Горчинська. Так, вона визначає журналістику рішень (solutions journalism) як напрямок сучасної журналістики, головною метою якого є представлення конкретних, практично орієнтованих «рецептів» для подолання суспільно значущих проблем або викликів [3]. Зважаючи на цю тезу, можемо говорити про те, що такий підхід розширює традиційне розуміння новинного повідомлення, а також трансформує саму природу журналістської діяльності – від фіксації фактів до пошуку ефективних рішень, що посилює роль медіа як інструмента суспільних змін.

Не менш важливим у цьому контексті є спостереження американської журналістки Тасії Басс, яка у своєму матеріалі «Еволюція журналістики рішень» зазначає, що представники медіа підходять до створення матеріалів у жанрі журналістики рішень, аналізуючи, які саме дії здійснюються для подолання певної проблеми [28]. Такий аналітичний ракурс дозволяє виявити успішні практики й зрозуміти їхню ефективність, обмеження та потенціал для наслідування, що виводить журналістику рішень за межі звичайного опису позитивного досвіду. Доповненням до цього є також позиція Мішель Фоін, співзасновниці «Collectif Solvo», яка підкреслює, що журналістика рішень не завжди має висвітлювати лише успішні приклади: «Вона також може

пояснювати, чому ідея, яка здавалася вдалою, насправді не спрацювала, і яких помилок варто уникати. Щоб бути переконливою, історія про рішення повинна показувати його обмеження. Однак це не завжди просто, адже ініціатори проєктів часто не хочуть говорити про слабкі сторони, побоюючись, що це підірве довіру до їхньої діяльності» [47, с. 12]. Слушною щодо цього питання є також думка асистентки проєкту Європейського центру журналістики Ж. Жербе: «вирішення проблем є важливим, але не менш важливим є трансляція існуючих рішень. Це демонструє обізнаність людей та активні зусилля щодо вирішення проблем, надаючи натхнення та інструменти для юних читачів, які можуть відчувати, що світ приречений» [47, с. 2]. Таким чином, представлення реальних прикладів рішень формує довіру до медіа й сприяє підвищенню віри суспільства у власну здатність до змін. Також варто зазначити, що окрім демонстрації успіхів, напрямок журналістики рішень передбачає і критичний аналіз недоліків застосованих підходів, що робить матеріали більш достовірними та збалансованими.

На думку дослідниці А. Житнікової, журналістика рішень покликана забезпечити всеосяжну картину світу, яка дозволяє аудиторії робити власні висновки та діяти на основі отриманої інформації [5, с. 63]. Тож можемо говорити про те, що цей підхід у журналістиці спрямований як на інформування, так і на підсилення спроможності суспільства усвідомлено реагувати на соціальні виклики, спираючись на повні, збалансовані та конструктивні дані.

Водночас, аналізуючи сутність поняття журналістики рішень та його становлення, варто зазначити, що цей напрямок перебуває у тісному зв’язку з конструктивною журналістикою – ширшою концепцією, яка робить акцент на балансі між інформуванням і зміцненням суспільного оптимізму. На думку науковиці О. Семенець, конструктивна журналістика й журналістика рішень відходять від сенсаційності, нагнітання негативу та конфліктності, натомість «акцентують на необхідності забезпечувати повноту інформаційного контексту, аби освічений і вдумливий читач міг сформувати об’єктивну картину дійсності та знайти можливі шляхи розв’язання проблем» [19, с. 69]. У такий спосіб

конструктивна журналістика виконує як інформативну, так і трансформаційну функції, сприяючи позитивним суспільним зрушенням. Її мета полягає у демонстрації практичних шляхів упровадження змін та підкресленні відповідальності кожної людини за участь у розв'язанні спільних проблем. Дослідниці К. Макінтайр і К. Гілденстед також зауважують, що конструктивна журналістика відкриває можливість для традиційних медіа виходити за межі проблемоцентричного дискурсу та створювати матеріали, які не лише інформують, а й мотивують, сприяючи більш точному й комплексному відображенню реальності [39, с. 21]. Так, у своїй статті «Конструктивна журналістика: застосування методів позитивної психології у написанні новин» науковиці зображують схему, яка пропонує структуру та концептуальні зв'язки між різними гілками конструктивної журналістики (журналістикою миру, перспективи, рішень, відновного наративу або зцілення та позитивної журналістики), демонструючи, як кожна з них використовує певні психологічні техніки позитивної психології у процесі створення новинного контенту (Рис. 1.1).

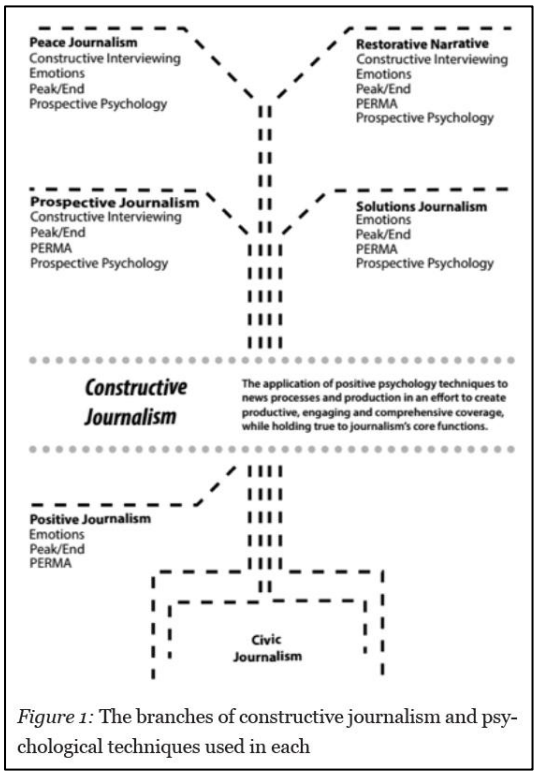

Figure 1: The branches of constructive journalism and psychological techniques used in each

Рис. 1.1. Схема гілок конструктивної журналістики

Так, однією з цих гілок є саме журналістика рішень, яка, за спостереженнями К. Макінтайр і К. Гілденстед, містить такі складові:

- увагу до емоційного аспекту історії;
- побудову історій навколо ключових моментів успіху або труднощів у процесі вирішення проблеми;
- підтримку позитивного емоційного контексту, залучення аудиторії, демонстрація сенсів і досягнень;
- аналіз потенціалу рішень для майбутнього суспільства [39, с. 24].

Як зауважує науковиця Ю. Любченко, теоретичне осмислення феномену solutions journalism свідчить, що дослідники трактують його крізь призму різних підходів, розглядаючи у спільному контексті з конструктивною, громадянською, позитивною журналістикою та іншими моделями. Попри відмінності у термінології, усі ці концепції поєднує орієнтація на пошук рішень та демонстрацію конкретного алгоритму дій, виконання якого дозволяє досягти відчутного результату [12, с. 55]. Отже, зважаючи на думки учених, подані вище, журналістику рішень доцільно розглядати як практичний вияв ідей конструктивної журналістики, зорієнтований на створення змістовних, доказових і соціально значущих матеріалів. Її головна мета полягає не лише у висвітленні проблем, а й у фокусуванні на конкретних діях, що сприяють їхньому подоланню. Такий підхід формує нову парадигму медіакомунікації, у межах якої журналіст виступає як аналітик і медіатор суспільних процесів. Завдяки цьому журналістика рішень сприяє зміцненню суспільного капіталу, формуванню довіри між медіа та аудиторією, а також підвищенню ролі журналістики як інструменту соціальних змін. Також зазначимо, що обидва підходи мають спільну мету – перехід від деструктивного, проблемоцентричного новинного фрейму до більш збалансованого й орієнтованого на позитивні трансформації медійного дискурсу.

Важливою складовою цієї трансформації є переосмислення ролі журналіста у процесі комунікації між медіа та суспільством. У межах журналістики рішень фахівець виступає не просто посередником інформації, а й

активним учасником процесу соціального розвитку, здатним впливати на формування громадської свідомості через демонстрацію ефективних рішень і практик. Такий підхід поступово змінює функції медіа, підсилюючи їхню просвітницьку, аналітичну та морально-ціннісну місію. Саме тому питання соціальної відповідальності медіа постає як ключовий аспект у розумінні значення журналістики рішень у сучасному інформаційному середовищі. Так, дослідниця А. Житнікова слушно зауважує: «Solutions Journalism виводить журналістику на новий рівень, адже стала тим важелем, який підвищив соціальну відповідальність медіа» [5, с. 63]. Це твердження відображає сутність сучасних трансформацій у медіапросторі, де журналістика все частіше виходить за межі інформування та прагне до виконання суспільно значущої місії. Соціальна відповідальність у цьому контексті полягає, по-перше, у достовірному відтворенні фактів, по-друге, – у сприянні формуванню свідомого, критичного та активного громадянина. Журналістика рішень, орієнтована на аналіз дієвих підходів до розв'язання проблем, підсилює довіру до медіа й заохочує суспільство до участі у позитивних змінах.

Отже, журналістика рішень постає як еволюційний етап розвитку конструктивних напрямів у сучасній журналістиці, що поєднує аналітичність, емпатійність і соціальну відповідальність. Її формування зумовлене прагненням подолати кризу довіри до медіа та змінити традиційний проблемоцентричний підхід до висвітлення подій. На основі праць дослідниць Я. Бакаєвич, Т. Слотюк, О. Гондюл, К. Макінтайр, К. Гілденстед та інших можна стверджувати, що журналістика рішень стала не лише реакцією на тенденції сенсаційності й негативізму в новинному дискурсі, а й пропозицією альтернативної парадигми, у центрі якої – пошук ефективних суспільних дій і демонстрація можливостей для змін. У процесі розвитку цього підходу виокремлено кілька ключових етапів: становлення ідей у межах журналістики миру й громадянської журналістики; інституціоналізація через діяльність організацій «Reporters d'Espoirs» та «Solutions Journalism Network»; розробка методології, заснованої на принципах доказовості, аналізу ефективності рішень і визнанні їхніх обмежень. Відтак

журналістику рішень доцільно розглядати як практичний прояв концепції конструктивної журналістики, зорієнтованої на створення змістовного, доказового й соціально значущого контенту. Її провідна мета – не лише інформування, а й формування активної громадянської позиції, мотивація до дій і посилення суспільного оптимізму. У цьому сенсі журналістика рішень трансформує функції медіа, роблячи їх інструментом позитивних соціальних змін та підвищення рівня соціальної відповідальності журналістики.

1.2 Структурно-змістові особливості матеріалів у форматі журналістики рішень

Зважаючи на те, що попередній підрозділ нашого магістерського дослідження був присвячений аналізу генези та концептуальних засад підходу журналістики рішень, то далі доцільно перейти до розгляду її практичного виміру – структурно-композиційних і змістових особливостей медіаматеріалів, створених у цьому форматі. Саме на рівні побудови тексту та логіки викладу найповніше виявляються відмінності журналістики рішень від традиційного новинного формату: йдеться про іншу модель, яка фокусується не лише на констатації факту чи описі проблеми, а й на пошуку дієвих рішень, аналізі їхньої ефективності та потенціалу для масштабування. Структура матеріалів у форматі журналістики рішень формується навколо кількох ключових елементів: окреслення суспільно значущої проблеми, виявлення конкретного прикладу її вирішення, аргументоване представлення результатів і висновків, що мають суспільну цінність. Такий підхід зумовлює появу особливої композиційної логіки, у якій журналіст виконує аналітичну та медіаторську функції. Розгляд цих особливостей дає змогу зрозуміти, яким чином журналістика рішень поєднує класичні стандарти з орієнтацією на конструктивний суспільний ефект, утверджуючи нову якість медійного контенту.

Принципи побудови структури тексту в жанрі журналістики рішень, подані у посібнику «Як писати про відновлення України у жанрі журналістики рішень.

Практичний посібник для журналістів», визначають логіку створення матеріалу, орієнтованого не лише на опис проблеми, а й на демонстрацію шляхів її ефективного вирішення. Автори посібника наголошують, що журналістика рішень базується на чіткій структурі, яка допомагає відтворити повний цикл суспільного процесу – від виявлення проблеми до оцінки результатів реалізованих рішень. Насамперед, журналіст має окреслити соціальну проблему, що потребує вирішення, та підкріпити її фактичними даними, які відображають масштаб і значущість теми (перший принцип). Важливо також показати усвідомлення суспільством необхідності дій на локальному чи національному рівні (другий принцип), адже це визначає актуальність теми для аудиторії. Далі пропонується описати попередні спроби вирішення проблеми, як успішні, так і невдалі, що створює контекст і дає змогу оцінити динаміку процесу (третій принцип). Наступним кроком є представлення конкретного прикладу розв'язання питання – тобто безпосереднього рішення, яке є фокусом матеріалу. При цьому журналіст має концентруватися не на особах чи організаціях, які впроваджують ініціативу, а на самому рішенні, його механізмах і наслідках (четвертий і п'ятий принципи). Важливо також показати інноваційність підходу, його відмінність від попередніх спроб (шостий принцип), і підтвердити результативність – наявність реальних змін, вимірюваних кількісними або якісними показниками (сьомий принцип). Особливу роль у структурі матеріалу відіграє зворотний зв'язок – відгуки людей, для яких рішення було створене, що надає тексту достовірності (восьмий принцип). Крім того, журналіст має залучити коментарі експертів або розробників ініціативи, які можуть проаналізувати переваги, ризики та обмеження рішення (дев'ятий принцип). Завершальним елементом виступає оцінка потенціалу масштабування, тобто можливості застосувати це рішення в інших контекстах, а також здатність матеріалу впливати на суспільні настрої та стимулювати дії влади (десятий принцип). Як зазначають автори посібника, відповідність матеріалу жанру журналістики рішень не обов'язково передбачає наявність усіх десяти елементів одночасно, проте саме їхня сукупність формує

структурно-змістову модель тексту, що поєднує аналітичність, доказовість та суспільну корисність [13, с. 8].

Відтак, у структурі текстів, що написані у форматі журналістики рішень, особливо важливим є логічний і доказовий виклад матеріалу, який дає змогу як констатувати факт існування певного рішення, так і критично осмислити його ефективність і межі застосування. Як зазначається у наступному, проаналізованому нами посібнику «Solutions Journalism: An Introduction for Journalists and Newsrooms», журналіст, який працює у цьому форматі, має спиратися на низку ключових аналітичних питань, що формують змістову основу матеріалу. Серед них ключовим є таке питання: яку саме проблему вирішує представлена ініціатива? Воно задає напрямок для подальшого журналістського аналізу. Далі журналіст має з'ясувати:

- наскільки ефективним є це рішення, у чому воно не спрацьовує, і якими доказами це підтверджується;
- що говорять критики;
- які аспекти проблеми залишаються невирішеними;
- які бар'єри стоять на заваді масштабуванню ініціативи в інших контекстах [47, с. 10].

Зважаючи на вищезазначене, можемо говорити про те, що ці питання й визначають структуру журналістського тексту, у якій акцент переноситься з опису проблеми на аналіз процесу її вирішення, а отже, формують більш цілісний, рефлексивний і відповідальний підхід до інтерпретації соціальної реальності. Такий формат дозволяє інформувати аудиторію і, більше того, сприяти формуванню в неї критичного мислення та культури участі у суспільних змінах.

Характерні риси журналістики рішень також додатково узагальнює концепція, подана у статті дослідниці О. Гондюл, де сутність підходу передається формулою «Tell the WHOLE story» – «Розкажи цілісну історію» [2, с. 17]. Абревіатура WHOLE відображає п'ять ключових складових, які визначають логіку побудови журналістського матеріалу у форматі журналістики рішень.

Кожен із цих компонентів виконує окрему функцію в структурі тексту, забезпечуючи його цілісність і аналітичну глибину:

1) W (What response does it address? – Яке питання потребує відповіді?) – перший етап, що передбачає чітке формулювання суспільно значущої проблеми, на розв'язання якої спрямована певна ініціатива або дія. Саме від точності окреслення проблемного поля залежить релевантність і переконливість усього подальшого матеріалу.

2) H (How it works, the «howdunnit» – Як це працює?) – другий компонент, який фокусується на механізмах функціонування рішення. Журналіст має продемонструвати, як саме воно працює, які кроки здійснюються, які ресурси залучено, і чому цей підхід має потенціал для успіху.

3) O (Offers insight – Пропонується розуміння) – третій елемент, спрямований на розкриття аналітичної глибини матеріалу. На цьому етапі подаються вже відомі приклади або аналогічні рішення з інших контекстів, що допомагає порівняти ефективність і знайти спільні закономірності.

4) L (Includes limitations – Включає обмеження) – четверта складова, яка забезпечує баланс та об'єктивність. Автор має не лише описувати позитивні аспекти, а й вказувати на чинники, що обмежують реалізацію рішення: структурні, фінансові, соціальні чи будь-які інші перешкоди.

5) E (Provides evidence of impact – Надає докази впливу) – фінальний елемент, що підкріплює матеріал емпіричними доказами. Це можуть бути статистичні дані, свідчення учасників, результати досліджень або інші форми перевіреної інформації, які засвідчують реальний вплив рішення на суспільство.

З огляду на зазначене вище, розуміємо, що журналістика рішень прагне не просто показати суспільно значущу проблему, а й подати її в динаміці – у контексті пошуку, реалізації та оцінки дієвих практик. Так, співзасновник «Solutions Journalism Network» Девід Борнстайн наголошує: «Отже, якщо журналісти висвітлюють проблеми, вони мають висвітлювати й відповіді на них. Це й означає – розповісти цілісну історію *(ред. ідея підходу «Tell the WHOLE story»)*. Робота журналіста полягає в тому, щоб утішати скривджених і тривожити

задоволених. Традиційна журналістика показує нам – чому, а журналістика рішень – як» [44]. Цей вислів підкреслює, що місія журналіста полягає не лише у викритті недоліків суспільних процесів, а й у демонстрації шляхів їхнього вдосконалення – тобто у формуванні цілісної, збалансованої картини соціальної дійсності. У цьому контексті слушною є позиція дослідниць О. Іванової та О. Мойсеєвої, які розглядають журналістику рішень як новий етап розвитку медіасистеми, що пропонує якісно інший підхід до створення інформаційного продукту. Науковиці зазначають, що цей формат змінює традиційні принципи роботи журналіста – від пошуку новинних приводів до формування аналітичного матеріалу, який, окрім фіксації подій, також сприяє їхньому глибшому розумінню. На їхню думку, журналістика рішень може стати ефективною відповіддю на кризу довіри до традиційних медіа, адже вона поєднує достовірність, фактологічну обґрунтованість та аналітичну глибину з відкритістю до взаємодії з незалежними лідерами думок і експертами різних рівнів. Саме така модель дозволяє ЗМІ відновити свою суспільну місію та конкурентоспроможність у протистоянні із соціальними медіа, повертаючи журналістиці її авторитет і вагомість у публічному дискурсі [6].

Журналістика рішень, за визначенням «Solutions Journalism Network», є просто різновидом якісної журналістики, яка не відкидає базові стандарти професії, проте вибудовує власну структуру оповіді, орієнтовану на аналіз дієвих відповідей на соціальні проблеми. Її матеріали відрізняються від традиційних новин тим, що зосереджуються не лише на констатації фактів чи виявленні причин проблеми, а й на системному аналізі того, як саме певні практики або ініціативи сприяють її розв’язанню. Так, автори онлайн-посібника від «Мережі журналістики рішень» також виокремлюють чотири основні типи структурування матеріалів, які найчастіше застосовуються у текстах цього формату. Відтак, перший тип – *«позитивний девіант» (англ. – positive deviant)* – ґрунтується на виявленні об’єкта, який досяг успіху в умовах, де інші зазнають труднощів. Така структура дозволяє дослідити, що саме відрізняє успішну практику від типових сценаріїв, і на чому ґрунтується її ефективність. Основний

акцент робиться на аналізі ключових чинників, що забезпечили результат, а також на підтвердженні цього успіху за допомогою перевірених даних. Другий тип – *«велика нова ідея» (англ. – big new idea)* – орієнтований на висвітлення інноваційного підходу або моделі, що змінює уявлення про вирішення певної проблеми. Структура таких матеріалів зазвичай передбачає спочатку опис самої ідеї чи програми, далі – розкриття контексту проблеми, яку вона покликана вирішити, і, нарешті, демонстрацію механізмів її реалізації та отриманих результатів. Цей формат спрямований на те, щоб показати новаторський потенціал соціальних практик і пояснити, як вони можуть змінити ситуацію на системному рівні. Третій тип – *«експеримент у процесі» (англ. – experiment in progress)* – застосовується, коли журналіст висвітлює ініціативу, що ще триває. Такий матеріал містить збалансований аналіз як успіхів, так і обмежень реалізованого підходу, з урахуванням даних, що демонструють проміжні результати. Головне завдання журналіста в цьому випадку – показати динаміку процесу, пояснити, які фактори сприяють успіху, а які – стримують його, не вдаючись до категоричних оцінок. Четвертий тип – *«трансформація місця» (англ. – location transformation)* – описує системні зміни, що відбулися у певній спільноті чи регіоні. Цей формат акцентує увагу на тому, як локальні ініціативи, політики чи міжсекторальні співпраці призвели до відчутних соціальних зрушень. У такій структурі важливим є не лише опис результатів, а й аналіз управлінських, фінансових чи комунікаційних механізмів, які забезпечили стійкий ефект [50]. Зважаючи на це, можемо зробити висновок, що всі зазначені моделі мають спільну рису – вони орієнтовані на аналітичне пояснення природи позитивних змін, а не на поверхове представлення подій. Завдяки цьому журналістика рішень пропонує системний підхід до побудови медіатексту, який демонструє не просто наявність проблеми, а логіку пошуку й реалізації рішень, їхню ефективність та обмеження. Така структурна різноманітність сприяє підвищенню довіри до медіа та розширенню їхньої суспільної функції – від інформування до формування культури відповідальності й практичного мислення.

Підтверджує вищезазначене й думка науковиці О. Панькевич про те, що журналістика рішень ґрунтується на низці ключових критеріїв, що відрізняють її від традиційного новинного підходу. Передусім, вона передбачає глибоке розкриття соціальної проблеми або конфлікту з подальшим представленням прикладу чи кількох прикладів ефективного способу його подолання. Важливою ознакою є орієнтація на цільову аудиторію, яка потенційно може повторити або адаптувати запропоноване рішення у власному середовищі. Матеріали цього формату уникають ознак рекламності, акцентуючи увагу не на добрих намірах, а на реальній дієвості ініціатив. Крім того, журналістика рішень обов'язково спирається на перевірені факти та емпіричні докази, що підтверджують успіх описаної практики, тим самим забезпечуючи достовірність і суспільну цінність інформації [14, с. 361]. У цьому контексті варто знову звернути увагу на думку одного із засновників руху журналістики рішень, вже згаданого Девіда Борнстайна, який наголошує на необхідності зміни фокусу медійного наративу. На його переконання, «якщо ми постійно пишемо лише про те, як люди зазнають поразки, не дивно, що вони більше не хочуть нас читати. Людина почувається менш безпорадною, коли живе в суспільстві, де інші думають про те, як діяти краще» [40]. Цей підхід, за спостереженням редакторки журналу «Reasons to be Cheerful» Міхаели Гаас, є не лише способом підвищити змістовність журналістських матеріалів, а й потенційним інструментом подолання кризи довіри до медіа [40]. Адже журналістика рішень демонструє дієві можливості розвитку, формуючи у суспільстві відчуття залученості та відповідальності.

Узагальнюючи зазначене, вважаємо необхідним звернутися до практичних рекомендацій щодо принципово важливих підходів до побудови матеріалів у жанрі журналістики рішень, що подані у довіднику «Solutions Journalism: An introduction to solutions-focused development reporting»:

1. Матеріал має забезпечувати глибокий контекстуальний аналіз: журналіст повинен окреслити першопричини явища, його структурні складники та складнощі реалізації потенційних рішень, а також показати, у який спосіб запропоновані підходи реагують на ці базові виклики.

2. Журналістика рішень вимагає обґрунтованості – використання кількісних і якісних даних, статистики та інших доказів, а також візуалізацій (графіки, мапи тощо) для адекватного відтворення масштабу й ефективності ініціатив.

3. Важливим є залучення локальних акторів: співпраця зі стейкхолдерами, громадськими організаціями й лідерами спільнот забезпечує доступ до практичних ініціатив і підсилює достовірність матеріалу.

4. Слід дбати про різноманітність думок і поглядів – відображення різних перспектив (жінок, молоді, корінних народів тощо) забезпечує повноту репрезентації досвіду та точок зору.

5. Журналістика рішень має уникати спрощень: фокус на рішеннях не повинен замовчувати їхні обмеження або ризики, натомість матеріал має давати збалансовану й багатовимірну оцінку.

6. Олюднення сюжету через персональні наративи підвищує його сприйняття й емоційну залученість аудиторії.

7. Передумовою якісного репортажу є ретельне дослідження місцевого контексту: розуміння специфіки громади та її ресурсів дозволяє адекватно інтерпретувати результати й потенціал описаних рішень [48, с. 24-25].

Узгоджена реалізація цих принципів сприяє створенню матеріалів, які інформують і підсилюють здатність громад реагувати на соціальні виклики.

На основі аналізу теоретичних і практичних джерел, а також узагальнення підходів, запропонованих у міжнародних і вітчизняних посібниках, виокремимо авторське бачення структури матеріалу у форматі журналістики рішень, яка поєднує елементи аналітичного, репортажного та дослідницького типів викладу. На нашу думку, такий матеріал доцільно вибудовувати за п’ятьма взаємопов’язаними компонентами:

1) Проблемне поле – чітке формулювання суспільно значущої проблеми з контекстуальним аналізом її причин, масштабів і наслідків. Цей етап має забезпечити глибину сприйняття та обґрунтованість подальшого пошуку рішення.

2) Ідентифікація рішення – представлення конкретної ініціативи, практики або моделі дії, що спрямована на подолання визначеної проблеми. На цьому етапі важливо описати логіку виникнення рішення, його авторів і ресурси, залучені до реалізації.

3) Механізм дії – аналітичне розкриття того, як саме працює рішення: його етапи, інструменти, партнерства, управлінські або комунікаційні стратегії. Тут журналіст виступає у ролі дослідника, який пояснює причинно-наслідкові зв'язки.

4) Оцінка ефективності та обмежень – подання доказової бази (статистики, експертних коментарів, свідчень учасників), яка підтверджує результативність рішення, а також відображення його недоліків, ризиків чи бар'єрів масштабування. Цей елемент забезпечує об'єктивність і критичність матеріалу.

5) Суспільний ефект і потенціал масштабування – висвітлення впливу рішення на локальний чи ширший контекст, а також аналіз можливостей адаптації успішної практики в інших умовах.

Запропонована структура відображає комплексний характер журналістики рішень як синтетичного підходу, що поєднує аналітичність, емпіричну доказовість і гуманістичну орієнтацію. Вона дозволяє створювати матеріали, здатні інформувати про наявні виклики, а також демонструвати конструктивні шляхи їхнього подолання, тим самим зміцнюючи суспільну довіру до медіа та відновлюючи їхню просвітницьку функцію.

1.3 Культурна журналістика в парадигмі журналістики рішень

Одним із основних аспектів нашої магістерської роботи є аналіз культурної тематики в контексті журналістики рішень, оскільки саме культура в сучасних суспільствах постає одним із ключових ресурсів формування стійкості, відновлення та конструктивного діалогу. У межах цього підходу культура розглядається і як сфера творчого самовираження чи національної репрезентації,

і як дієвий інструмент розв’язання соціальних проблем, підтримки спільнот та продукування нових моделей суспільної взаємодії. Тому цей підрозділ нашого магістерського дослідження присвячений розгляду теоретичних і практичних особливостей культурної журналістики в межах журналістики рішень, що дозволяє поглибити розуміння її трансформаційного потенціалу та ролі у формуванні інклюзивного, орієнтованого на розвиток медіадискурсу.

За нашими спостереженнями, культурна журналістика в межах журналістики рішень постає як важливий інструмент формування суспільного діалогу навколо значущих соціокультурних процесів. На відміну від традиційного підходу, що зосереджується переважно на подієвості та фактологічності, журналістика рішень орієнтується на аналіз конструктивних практик у сфері культури – від інноваційних моделей фінансування мистецьких проєктів до успішних кейсів збереження культурної спадщини чи розвитку локальних спільнот через мистецтво. У світовому медіапросторі дедалі частіше з’являються матеріали, які пропонують системне бачення культурних процесів, акцентуючи увагу на їхній здатності розв’язувати соціальні проблеми: подолання нерівності, подальший розвиток інклюзії, відновлення соціального капіталу тощо. Такий підхід сприяє переосмисленню ролі культури в цілому.

У міжнародних медіа культурна тематика в журналістиці рішень часто виступає прикладом того, як культура може забезпечувати сталі практики розвитку окремих спільнот. Аналітичні матеріали демонструють, як культурні ініціативи стимулюють економічну активність, забезпечують інтеграцію різних соціальних груп, зміцнюють локальну ідентичність або сприяють подоланню наслідків кризових ситуацій. Значна увага приділяється трансформаційним можливостям мистецьких проєктів та культурних інституцій, які створюють майданчики для суспільної взаємодії. У цьому контексті журналістика рішень формує більш глибоке розуміння того, як культура функціонує як «агент позитивних змін», підкреслюючи необхідність довгострокових стратегій та доказового підходу до висвітлення культурних процесів.

Що стосується українського контексту, то тут культурна журналістика, інтегрована у підхід журналістики рішень, набуває особливої ваги через повномасштабну війну та пов’язані з нею соціальні трансформації. Саме культура стала одним із ключових ресурсів підтримки суспільної стійкості, психологічного відновлення та збереження національної ідентичності. У медіаматеріалах, орієнтованих на рішення, значний акцент робиться на практиках культурної адаптації та відбудови – мистецьких проєктах для внутрішньо переміщених осіб, волонтерських ініціативах, спрямованих на реабілітацію через творчість, інституціях, які, попри загрози, продовжують працювати й підтримувати громади тощо. Важливою особливістю українського контексту є також зростаючий інтерес до локальних культурних проєктів, що виникають у невеликих містах та громадах як відповідь на руйнування, втрати та потребу у переосмисленні власного культурного простору.

Так, на нашу думку, культурний контент у форматі журналістики рішень виконує функцію мосту між суспільною травмою та процесами відновлення. Українські медіа дедалі частіше фокусуються на прикладах ефективних культурних практик, що допомагають людям пережити наслідки війни, повертають громадам відчуття спільності та формують позитивні сценарії майбутнього. Розповіді про ініціативи з порятунку культурної спадщини, відбудову зруйнованих культурних інституцій, створення арт-терапевтичних програм або міжнародні культурні колаборації підсилюють бачення того, як культура може стати інструментом суспільного оздоровлення. Таким чином, український приклад виразно демонструє, що журналістика рішень у сфері культури вдало описує окремі успішні кейси, а також сприяє формуванню стратегічного бачення ролі культури у процесах поствоєнної трансформації.

У сучасному гуманітарному дискурсі культурна журналістика розглядається як комплексний медійний напрям, що охоплює висвітлення мистецьких і творчих практик, а також діяльності інституцій та політик, які формують культурний розвиток суспільства. Як зазначає британська культурна журналістка й критик Майя Джаґґі у лекції «Що таке культурна журналістика?»,

цей тип журналістики включає роботу з багатьма видами мистецтва – від літератури, музики, театру і кінематографа до фотографії, архітектури та дизайну, охоплюючи як традиційно визначену «високу культуру», так і масову культурну продукцію. Дослідниця наголошує, що сучасне розуміння культури значно ширше й може включати навіть сфери, які раніше не асоціювалися з мистецьким дискурсом, зокрема гастрономію, садівництво, міське планування чи технологічні інновації. Розширення цього поняття, за її словами, відбувається під впливом теоретиків культури – Едварда Саїда, Джорджа Стейнера, Умберто Еко та Стюарта Голла, – які сприяли формуванню уявлення про культуру як багатовимірного простору взаємодії мистецтва, політики, ідентичності та медіа [9].

Узагальнення підходів до розуміння культурної журналістики дозволяє розширити аналітичну рамку та перейти до осмислення того, як медійне висвітлення культури функціонує у структурі ширших суспільних процесів. Важливо зазначити, що культурна журналістика репрезентує мистецькі практики й водночас формує специфічний тип публічності, у якій відбувається взаємодія між індивідуальними досвідами, колективними уявленнями та суспільними дискусіями. Як підкреслює норвезький медіадослідник Йостейн Ґріпсруд у своїй праці, мистецькі твори, на відміну від аналітичних текстів, здатні апелювати до емоційної ідентифікації та емпатії, що розширює можливості суспільного осмислення складних тем через художні, включно з вигаданими, наративи. Такий підхід зближує культурну журналістику з ширшими теоретичними уявленнями про культуру як про простір формування сенсів, у якому медіа відіграють роль посередника між мистецтвом і публічною сферою. На цьому теоретичному тлі Ґріпсруд виокремлює три ключові функції культурної публічної сфери, у формуванні яких активну роль відіграє культурна журналістика.

По-перше, функція ідентичності: культурний досвід, що вибудовується через літературні, мистецькі та інші культурні практики, формує й трансформує відчуття належності індивідів до різних соціокультурних спільнот –

національних, регіональних, локальних, а також до груп, визначених віком, гендером, класом чи етнічністю.

По-друге, функція емпатії: культурна публічна сфера пропонує різноманітні репрезентації людського досвіду, відкриваючи можливість для розвитку здатності уявляти себе на місці іншої людини, тобто формувати емпатичне розуміння.

По-третє, функція аргументації: мистецькі твори, що циркулюють і обговорюються в публічному просторі, можуть пропонувати такі форми аргументації, які суттєво відрізняються від традиційних політичних дискурсів. Деякі літературні, театральні чи візуальні тексти відкрито артикулюють певну позицію щодо суспільної проблеми й закликають аудиторію реагувати, проте водночас мистецтво здатне вводити аргументи в публічну дискусію без нав'язування єдиного правильного рішення, демонструючи складність та багатовимірність порушених питань [34, с. 184-185].

У контексті окреслених функцій важливо розуміти, що якісна культурна журналістика потребує не лише інтерпретації мистецьких змістів, а й глибокого усвідомлення специфіки культурної сфери як цілісної інституційної системи. Як підкреслював журналіст, ексзаступник міністра культури України, редактор відділу культури журналу «Vogue. Україна» Юрій Рибачук в інтерв'ю для «Детектор Медіа», сучасний культурний журналіст має володіти не тільки знанням мистецьких процесів, а й розумінням економічних та організаційних механізмів, що забезпечують функціонування культурного ринку. За його словами, фахівець у цій сфері повинен бачити культуру як індустрію: «не лише ходити в театр, а розуміти, що в ньому є каса, бухгалтерія», тобто враховувати ті аспекти, які зазвичай залишаються непомітними для пересічного глядача. Рибачук також наголошував, що в текстах про культуру неможлива суто авторська, суб'єктивна манера подачі матеріалу, натомість головна теза публікації має спиратися на чітко структурований фактаж або компетентні експертні коментарі. Саме доступ до якісних експертних оцінок становить одну з найбільших проблем, оскільки, за словами Рибачука, в Україні бракує фахівців,

здатних кваліфіковано аналізувати питання культурної політики чи культурної економіки. Він підкреслював, що матеріали на культурну тематику, звісно, мають описувати явища, проте й не забувати окреслювати проблему, пропонувати рекомендації та спонукати читача до певної дії. Інтерв'ю з митцями теж мають відповідати цьому підходу: вони є релевантними для видання лише тоді, коли митець коментує ширші суспільні процеси, виходячи за межі власного творчого середовища [4]. Така позиція підсилює значення культурної журналістики як інструмента критичного аналізу та дієвого учасника суспільного діалогу.

Повертаючись до контексту журналістики рішень і зважаючи на вищезазначене, наголосимо на тому, що узгодженість підходу культурної журналістики з принципами solution journalism є очевидною:

- орієнтація на проблематику;
- пошук експертної думки;
- акцент на конструктивних рекомендаціях;
- стимулювання суспільної активності.

Усі перелічені позиції відповідають ключовим вимогам медіапрактики, спрямованої на подолання соціальних викликів. Як і журналістика рішень, описана модель культурної журналістики сприяє формуванню поінформованої та залученої аудиторії, для якої культура, окрім сфери споживання, стає й простором суспільної дії та відповідальності.

У сучасному медійному дискурсі журналістика культури охоплює низку змістових напрямів, які разом формують комплексне уявлення про функціонування культурної сфери. Так, українська медіапродюсерка та репутаційна менеджерка Тетяна Пушнова виокремлює шість ключових тематичних блоків журналістики культури, кожен із яких визначає специфіку роботи журналіста та рівень необхідної експертизи. За її словами, головне завдання полягає в тому, щоб «допомагати аудиторіям дізнаватися про явища культури, даючи змістовну оцінку без оціночних суджень».

Першим тематичним напрямом, на думку експертки, є *сучасне мистецтво,* що включає кіно, музику, театр, літературу, візуальні мистецтва, дизайн,

архітектуру й навіть такі розширені сфери, як кулінарія чи мас-медіа. Журналіст у цьому контексті має володіти інструментарієм аналітичного огляду, здатністю розуміти жанрові особливості твору, його новизну, розвиток художньої мови автора та відповідність культурному контексту. Пушнова наголошує, що така компетентність формується через систематичне ознайомлення з мистецтвом, що дозволяє оцінювати його не постфактум, а в процесі появи значущих подій.

Другий напрям стосується *збереження, дослідження та репрезентації культурної спадщини.* Тут у фокусі – функціонування музеїв, механізми формування фондів, принципи експонування, а також питання реституції (повернення викрадених культурних цінностей) та деколонізації культурного простору. Журналіст має висвітлювати як інституційні процеси, так і суспільні дискусії, зокрема щодо переосмислення постатей та артефактів, роль яких у національному культурному наративі є дискусійною.

Третій блок – *культурні політики,* тобто ті механізми, за якими працюють державні та недержавні культурні інституції. Йдеться про аналіз ефективності міністерств, інститутів, фондів, регуляцій та фінансових програм, а також про те, як вони впливають на доступ громадян до культури та формування культурної ідентичності.

Четвертий напрям охоплює *релігійні практики та діяльність релігійних інституцій.* У своїй лекції Тетяна Пушнова трактує релігію як важливий елемент культурної ідентичності, тому журналістика повинна розглядати її ще й у контексті соціальних процесів, свободи вибору, міжконфесійної взаємодії та суспільного впливу.

П’ятою тематичною віссю є *економіка креативних індустрій* – туристичної, подієвої, рекламної, музичної, ремісничої та інших. Аналітична увага журналіста повинна бути зосереджена на економічних умовах успішності культурного продукту чи події, що дозволяє уникати суб’єктивізму та «смакових» оцінок, натомість роблячи акцент на структурних закономірностях галузі.

Останній, шостий напрям – *репрезентація української культури за кордоном.* Ця тема інтегрує попередні, адже вимагає розуміння сучасного

мистецтва, культурних політик, економіки креативних індустрій та специфіки міжнародної комунікації. Якісне висвітлення міжнародної присутності української культури передбачає аналітичний підхід, здатність осмислити, що саме і як формує імідж країни на глобальній культурній арені [8]. Таким чином, окреслені Катериною Пушновою шість змістових напрямів дозволяють розглядати журналістику культури як міждисциплінарну сферу, що поєднує аналітику, інституційні дослідження, соціокультурну рефлексію та економічний аналіз, формуючи глибоке й комплексне бачення культурних процесів.

Підсумовуючи зазначене у цьому підрозділі, можемо говорити про те, що культурна журналістика, осмислена через призму журналістики рішень, набуває особливої актуальності в умовах соціальних криз і трансформацій. Вона інтегрує різні компоненти культурного дискурсу – від мистецьких практик до політик і креативних індустрій – вибудовуючи багатовимірний підхід до інтерпретації культурних процесів. Наукове розуміння цієї сфери ґрунтується на поєднанні аналітики, емпатії, експертності та уваги до інституційних механізмів.

У той же час, український контекст доводить, що культура є одним із ключових ресурсів суспільної стійкості, а медійне висвітлення культурних практик може активно формувати стратегії відновлення та розвитку. Через матеріали у форматі журналістики рішень медіа можуть артикулювати нові моделі взаємодії, демонструвати рішення та підтримувати суспільний діалог. Це підтверджує, що культурна журналістика в її сучасному розумінні виступає і засобом репрезентації мистецтва, й інструментом суспільної дії.

РОЗДІЛ 2
РЕДАКЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ТА КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ ЖУРНАЛІСТИКИ РІШЕНЬ: УКРАЇНСЬКИЙ І МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТИ

2.1 Розмаїття підходів у журналістиці рішень: порівняльний аналіз редакційних політик медіа у мережі «Solution Journalism Network»

Медійна організація «Solution Journalism Network» є найчисельнішою мережею, яка об'єднує світові медіа, що працюють у напрямку журналістики рішень. У своєму онлайн-посібнику команда SJN вказує на те, що «журналістика, яка ігнорує вирішення соціальних проблем, представляє неточну та спотворену картину реальності, яка, у свою чергу, може нашкодити суспільству. Постійно висвітлюючи проблеми та ігноруючи їх вирішення, журналісти розповсюджують хибне уявлення про те, що ніхто не намагався з ними щось зробити і не знає, як жити інакше» [54]. Відповідно до критеріїв, визначених «Solutions Journalism Network», журналістику рішень можна розпізнати за такими ознаками:

- глибоке дослідження реакції на певну соціальну проблему – матеріал зосереджується не лише на самій проблемі, а й на тому, як різні сторони намагаються її вирішити;
- повнота викладу – у тексті не має бути пропущено важливих деталей, що стосуються процесу реагування, дій учасників чи контексту проблеми;
- доказовість – як і будь-який інший журналістський матеріал, журналістика рішень спирається на переконливі докази, які підтверджують або спростовують ефективність запропонованих дій;
- практична користь – метою тексту є не лише емоційний ефект надихнути на зміни, а й надання аудиторії конкретних знань, які можуть бути застосовані на практиці;

- визнання обмежень – автор не приховує недоліків чи ризиків розглянутого підходу, адже журналістика рішень визнає, що ідеальних рішень соціальних проблем не існує [35].

У контексті цих критеріїв особливої уваги набуває аналіз редакційних політик медіа, які працюють у парадигмі журналістики рішень. Адже саме редакційна політика визначає, яким чином принципи цього підходу реалізуються на практиці – від добору тем і джерел до формулювання акцентів та способів взаємодії з аудиторією. Дослідження цих аспектів дає змогу з'ясувати, на яких засадах формуються рішення українських і міжнародних медіа щодо висвітлення соціально значущих тем, як вони балансують між аналітичністю, критикою та конструктивом. Вивчення редакційних стратегій дозволило також виявити спільні риси та відмінності між виданнями, що позиціонують себе у сфері журналістики рішень, а відтак – краще зрозуміти, як цей підхід адаптується до українського контексту і які перспективи його інституціоналізації у національному медіапросторі.

У фокус нашого дослідження потрапили редакційні політики медіа (представлені на сайтах видань у секціях «Editorial policy» або «About us»), що є дійсними членами «Solution Journalism Network». Вебсайт мережі має функцію фільтрування списку членів за певними характеристиками (Рис. 2.1).

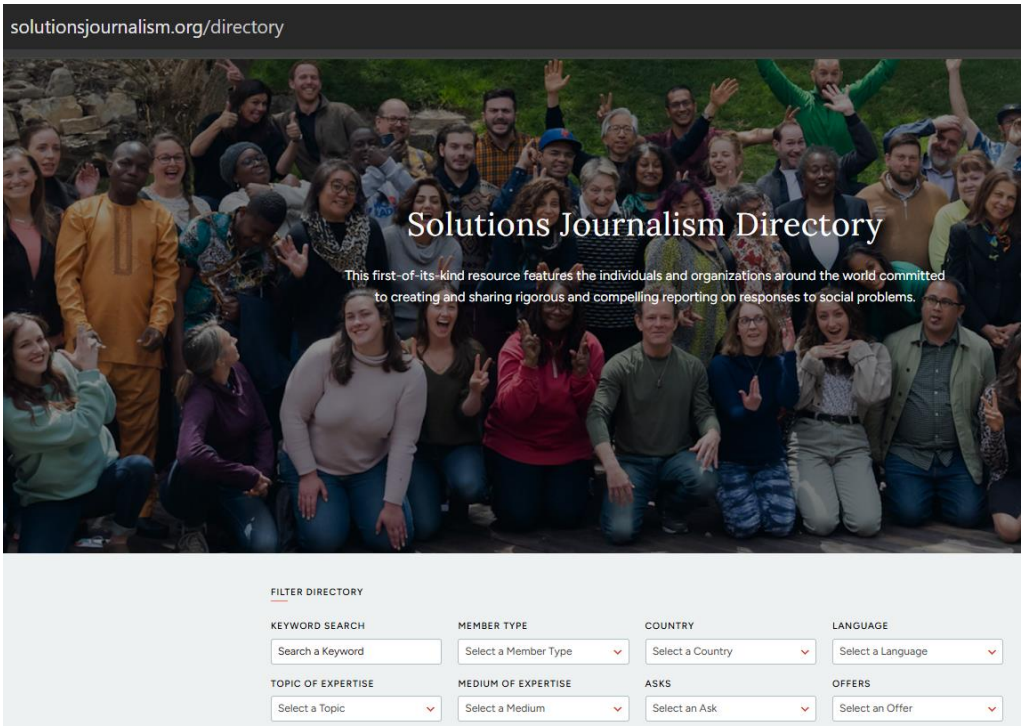

Рис. 2.1. Функція фільтрування списку членів організації «Solution Journalism Network» за певними характеристиками на вебсайті мережі

Скориставшись цим інструментом, ми відсортували з-поміж усіх учасників (а це не лише медіа різних типів, а й представники академічного середовища, освітніх інституцій, громадського сектору, окремі журналісти) мультимедійні онлайнові видання, оскільки вони, на наш погляд, мають найрізноманітнішу й найчисельнішу аудиторію, на відміну від, скажімо, радіо, телебачення або окремих подкаст-проєктів. Крім того, ми відібрали ті медіа, які публікують матеріали англійською мовою або ж мають англомовний переклад, орієнтований на міжнародну аудиторію. Станом на момент дослідження, застосувавши вищезгадані фільтри, ми отримали вибірку з 32 видань із різних країн світу, які позиціонують себе як «медіа рішень» або публікують окремі матеріали у форматі журналістики рішень. Зазначимо, що три видання з цієї вибірки таки не мали англомовного перекладу, тому нами було враховано тільки 29 позицій під час подальшого порівняльного аналізу, результати якого дали можливість класифікувати принципи редакційної політики цих медіа тематично, географічно і стратегічно.

1. Локальні голоси. Так, редакційна політика незалежної некомерційної новинної служби «100 Days in Appalachia» ґрунтується на принципах незалежної, спільното-орієнтованої журналістики, що має на меті дати голос регіону, який часто залишається поза увагою національних медіа. Видання прагне представляти справжню історію Аппалачів, підкреслюючи як досягнення, так і проблеми регіону, водночас зміцнюючи відчуття спільності та солідарності. Його підхід базується на локальній присутності журналістів, які живуть у серці регіону, що дозволяє глибше розуміти контекст і транслювати історії зсередини. Інше локальне видання «Downtown Albuquerque News» спеціалізується на висвітленні подій і процесів у центрі Альбукерке та прилеглих районах. Редакція дотримується принципу повної концентрації на локальному контексті – питаннях, які безпосередньо впливають на життя мешканців громади, застосовуючи підходи журналістики рішень для показу ефективних практик та ініціатив на місцевому рівні. Натомість редакційна політика локального нью-йоркського видання «The Lo-Down» зосереджена на створенні глибоко зануреного, ком'юніті-орієнтованого контенту, який відображає реальні потреби та проблеми окремої громади – мешканців Нижнього Іст-Сайду.

2. Активізм, суспільна відповідальність, проактивність. Редакційна політика видання «Africa Solutions Media Hub» спрямована на посилення соціального впливу через розповіді про філантропію, соціальні інвестиції та локальні ініціативи у Східній Африці. У розділі «Про нас» команда видання зазначає: «Наша робота присвячена агентам змін – людям та інституціям, які впроваджують рішення й створюють хвилі трансформаційних змін» [27]. Медіа «AfricaBrief» також будує матеріали на прагненні формувати проактивну позицію аудиторії, орієнтується на створення достовірного, аналітичного та змістовного контенту, який не лише інформує, а й мотивує читачів до участі у позитивних суспільних змінах.

Редакційна політика онлайнового видання «The Chattanooga Times Free Press» ґрунтується на принципах достовірності, фактологічної точності та суспільної відповідальності. Основою діяльності редакції є служіння спільноті

через об’єктивне висвітлення подій і постійний діалог із читачами, яких видання ставить у центр своєї журналістської уваги. Такий підхід узгоджується з цінностями журналістики рішень, що спрямована на зміцнення довіри між медіа та аудиторією. Діяльність іншого онлайн-медіа «Direct Relief» спрямована на висвітлення тем, пов’язаних із рівним доступом до медицини, реагуванням на катастрофи та впровадженням інноваційних ініціатив у сфері боротьби зі змінами клімату. Видання фокусується на історіях, що демонструють реальні рішення у сфері охорони здоров’я та соціальної підтримки. Натомість інтернет-видання «EduCeleb» позиціонує себе як об’єктивне та проактивне, спеціалізується на темі освіти. Його редакційна політика спрямована на створення контенту, який стимулює суспільні зміни, водночас акцентуючи увагу на підзвітності та боротьбі з нерівністю в освіті.

Культурна тематика також не залишається поза увагою медіа, що пишуть у форматі журналістики рішень. Зокрема, американське видання «El Tecolote Newspaper» намагається поєднувати новинну й культурну журналістику, спираючись на принципи журналістики рішень. Його редакційна політика спрямована на підтримку латиноамериканської спільноти Сан-Франциско через висвітлення тем культури, мистецтва, громадської участі та соціальної справедливості, що зміцнюють громаду та сприяють її самореалізації.

3. Тематична різноманітність. Освітня діяльність. Незалежне міжнародне видання «Equal Times» є трохи більш різноплановим у контексті тем, що висвітлюються. Зокрема, у зазначеному медіа активно репрезентуються теми праці, прав людини, культури, розвитку, екології, політики та економіки з позиції соціальної справедливості. Відповідно, готуючи матеріали у форматі журналістики рішень, журналісти демонструють конструктивний підхід до глобальних проблем. Інше досліджуване видання «Howard University News Service» є освітньо-журналістським проєктом при Говардському університеті: студенти під керівництвом професійних журналістів створюють мультимедійні матеріали для локальних і національних медіа, зокрема у форматі журналістики рішень, висвітлюючи ініціативи, що сприяють соціальним змінам. Ще одне

незалежне саме студентське видання «The Daily Tar Heel» базується на принципах об’єктивності, відповідальності перед громадою та розвитку журналістських навичок у студентів. Хоча медіа має традиційний формат університетської газети, воно активно впроваджує елементи конструктивної журналістики й журналістики рішень, висвітлюючи локальні проблеми й ініціативи, що сприяють покращенню життя кампусу та місцевої спільноти.

4. Сталий розвиток, критичність, демократія. Медіа «Impact.Edition» орієнтується на сталий розвиток і колективний вплив. Редакція послідовно впроваджує підхід solution journalism, наголошуючи, що «наша орієнтована на спільноту журналістика рішень поєднує зміст і емоцію, аби сприяти позитивним соціальним змінам, підвищувати обізнаність про важливі проблеми та встановлювати людський зв’язок» [26]. Інший приклад – африканська громадська медіаорганізація «Social Voices», яка через практику журналістики рішень просуває довіру, рівність і соціальний розвиток. Її редакційна політика зосереджена на конструктивному сторітелінгу, що має на меті сприяти системним змінам у африканському суспільстві. Важливо також зазначити, що організація не лише публікує матеріали у форматі журналістики рішень, а й активно розвиває спільноту медійників, навчаючи їх створювати відповідний контент. А політика видання «KXAN News» зосереджена на висвітленні важливих суспільно-політичних тем. Медіа має окрему рубрику «Solutions Journalism»: «Це дає нашій команді змогу застосовувати піднесений, позитивний підхід до розповіді історій, водночас зберігаючи критичність і глибину аналізу, які роблять KXAN унікальним» [46].

Цифрова мультимедійна платформа «Lake Region Bulletin» висвітлює події в регіоні озера Вікторія (Кенія) і зосереджується на темах науки, здоров’я, клімату, довкілля, сільського господарства й технологій. Видання активно впроваджує підхід журналістики рішень, розповідаючи про ініціативи та практики, які сприяють сталому розвитку та покращенню якості життя місцевих громад. А «Latino News Network» – мережа, що об’єднує шість незалежних мультимедійних цифрових видань в окремих регіонах США. Ключові теми, що

висвітлюються, – здоров'я та питання демократії. У своїй аналітичній і розслідувальній роботі редакція також активно застосовує принципи журналістики рішень, зосереджуючись на конструктивних підходах до подолання суспільних викликів.

5. Кліматичні зміни. Екологія. Медійна ініціатива «Amazônia Vox» реалізує підхід журналістики рішень, орієнтований на проблематику Амазонії, поєднуючи бази локальних джерел і фрілансерів для створення автентичного, заснованого на фактах контенту у сфері кліматичної журналістики. Медіаорганізація «Mongabay» також поєднує екологічну журналістику з принципами журналістики рішень. Завдяки мережі місцевих репортерів по всьому світу платформа висвітлює проблеми, пов'язані з кліматом та біорізноманіттям, наголошуючи не лише на загрозах, а й на ефективних практиках захисту довкілля. Наступне медіа, «Grist», також спеціалізується на висвітленні тем, пов'язаних із кліматичними рішеннями, що розміщено в окремому розділі «Solutions» [31]. Про себе редакційна команда «Grist» говорить так: «Єдина редакція, зосереджена на пошуку рішень на перетині клімату та справедливості» [55]. Із темою клімату працює і медіа «Planet Detroit». У структурі видання теж передбачена рубрика «Рішення», що пропонує аудиторії матеріали із реальними прикладами подолання екологічних і соціальних негараздів. Незалежне неприбуткове медіа «Sonda Internacional» спеціалізується на візуальній журналістиці, що також досліджує кліматичні кризи, зокрема, через фотографію, документальне відео та глибокі журналістські розвідки. Редакційна політика цього видання сформульована так: «Ми розглядаємо рішення, які вже працюють для пом'якшення кризи, оскільки поширення інформації про те, як люди реагують на проблеми, та обмін історіями успіху є важливими для формування глобальної відповіді» [49]. «The Narwhal» – канадське некомерційне онлайн-видання, що спеціалізується на розслідувальній екологічній журналістиці, розповідає історії про природний світ Канади, дотримуючись принципів незалежності, доказовості та прозорості. І ще одна цікава ініціатива – сатиричний вебсайт «The Sweaty Penguin», де поєднано журналістику рішень і

гумор для висвітлення теми зміни клімату. Видання прагне зробити екологічну дискусію менш тривожною та політизованою, зосереджуючись на пошуку реальних рішень і спільних точок дотику.

6. Релігійні, наукові, соціальні спільноти. Команда цифрового медіа «Sapelo Square» у своїх матеріалах критично осмислює досвід темношкірих мусульман у США та світі. Використовуючи у роботі принципи журналістики рішень, видання створює тексти, які сприяють глибшому розумінню актуальних викликів, що стосуються окремих спільнот у США. Медіа про науку й технології «SciDev.Net» висвітлює, як наукові підходи та інновації допомагають долати соціальні, економічні й екологічні виклики у країнах із низьким і середнім рівнем доходу. Тож можемо говорити про те, що у такий спосіб «SciDev.Net» робить науку доступною та практично орієнтованою. Водночас нігерійське медіа «Prime Progress» досліджує репресивні культурні, релігійні та соціальні практики, документуючи способи, якими люди та громади реагують на ці виклики. Редакційна політика іншого видання – «ACEsTooHigh» – визначає його як незалежне, зосереджене на інформуванні суспільства про науково обґрунтовані підходи до подолання соціальних проблем, зокрема тих, що стосуються дитячих травм і їх наслідків. Такий підхід є суголосним із концепцією соціальної відповідальності медіа, згідно з якою журналісти мають діяти в інтересах суспільства, пропонуючи не лише констатацію проблем, а й аналіз ефективних рішень.

Важливим є те, що серед проаналізованої вибірки нам трапилося й українське медіа рішень «Рубрика». Видання позиціонує себе як перше українське медіа, що працює у форматі журналістики рішень і демонструє приклади розв’язання проблем на державному, громадському чи особистому рівнях. Крім того, «Рубрика» має повноцінну англомовну версію, що сприяє поширенню інформації про український контекст на міжнародну аудиторію.

Проаналізувавши вищезгадану добірку світових видань, що позиціонують себе як медіа рішень або публікують окремі матеріали у цьому форматі, маємо підстави для декількох узагальнень.

По-перше, *за географічною* ознакою більшість із розглянутих медіа є регіональними або локальними, що зосереджені на конкретних спільнотах окремих міст, регіонів тощо (наприклад, «100 Days in Appalachia», «Downtown Albuquerque News», «The Lo-Down», «Lake Region Bulletin»). Переглянувши ці видання, можемо стверджувати, що такий локальний фокус забезпечує глибше занурення у проблематику громади та дозволяє журналістам демонструвати реальні практики змін. Водночас окрему групу складають глобальні або міжнародні медіа (наприклад, «Mongabay», «Equal Times», «Grist», «Sonda Internacional»), які інтегрують підхід журналістики рішень у висвітлення екологічних, соціальних та культурних процесів уже у ширшому контексті.

По-друге, за *тематичним спрямуванням* медіа, що впроваджують журналістику рішень, можна умовно поділити на кілька груп:

- екологічно орієнтовані («Grist», «The Narwhal», «Mongabay», «Planet Detroit», «Sonda Internacional», «The Sweaty Penguin» тощо), які зосереджуються на проблемах клімату, довкілля та сталого розвитку;
- соціально орієнтовані («Africa Solutions Media Hub», «Prime Progress», «Social Voices», «ACEsTooHigh»), що висвітлюють питання соціальної справедливості, охорони здоров’я, освіти, інклюзії;
- суспільно орієнтовані («100 Days in Appalachia», «The Lo-Down», «Downtown Albuquerque News», «El Tecolote»), які формують публічний простір для локальних спільнот;
- освітні та університетські («Howard University News Service», «EduCeleb», «The Daily Tar Heel»), що поєднують журналістську практику зі студентською участю й освітніми ініціативами;
- культурно-гуманітарні («El Tecolote», «Impact.Edition», «Sapelo Square»), які інтегрують журналістику рішень у культурну тематику, питання ідентичності, мистецтва й комунікації.

По-третє, *стратегічно* проаналізовані вебсайти визначають себе або як повноцінні «медіа рішень», або лише частково застосовують підхід журналістики рішень у своїй діяльності. Зокрема, під час дослідження нам трапилися видання

з окремими рубриками «Solutions», «Solution Journalism» («Grist», «KXAN News», «Planet Detroit»), але були й редакції, що повністю позиціонують себе як медіа рішень («Rubryka»). Наявні й видання, які тільки інтегрують елементи журналістики рішень у загальний контент, поєднуючи аналітику, розслідування й конструктивні історії («Equal Times», «The Narwhal», «The Daily Tar Heel» тощо).

Таким чином, можемо говорити про різноманіття моделей реалізації журналістики рішень – від локальних ініціатив до міжнародних платформ, від спеціалізованих екологічних чи соціальних медіа до універсальних видань, що вбачають у цьому підході інструмент зміцнення довіри, прозорості та суспільної взаємодії.

Отже, проведене дослідження засвідчує, що журналістика рішень поступово утверджується як важливий складник сучасного медіадискурсу, спрямований на формування більш відповідальної, аналітичної та конструктивної інформаційної культури. Аналіз редакційних політик світових медіа показав, що цей підхід спирається на принципи доказовості, практичної користі, соціальної відповідальності та повноти викладу. Саме через акцент на реальних прикладах подолання проблем журналістика рішень сприяє підвищенню довіри до медіа, розвитку критичного мислення й активізації громадянської участі.

В українському контексті поширення цього підходу зумовлене суспільним запитом на конструктивний та інформаційний порядок денний, зокрема в умовах війни та соціальної нестабільності. Адаптація принципів журналістики рішень до національного медіапростору має потенціал зміцнити демократичні процеси, посилити роль медіа як соціально відповідальних інституцій суспільного діалогу та сприяти формуванню нової парадигми журналістики, зорієнтованої не лише на опис проблем, а й на пошук шляхів їх подолання.

2.2 Структурно-тематичний аналіз матеріалів культурної тематики у форматі журналістики рішень українського видання «Рубрика»

У ході нашого дослідження було здійснено структурно-змістовий аналіз матеріалів одного з українських медіа, що системно інтегрує підходи журналістики рішень, зокрема й у висвітленні культурної тематики. Вибірка охоплює тексти, підготовлені під час повномасштабної війни, коли культурна журналістика опинилася в ситуації підвищеної суспільної відповідальності. У цих умовах медіа перестають бути лише майданчиком для розповіді про культурні події, натомість стають інструментом осмислення ролі культури в період кризи, трансформацій та відбудови. Такий контекст дозволяє дослідити, яким чином культурні матеріали можуть відповідати стандартам журналістики рішень – зокрема, через виявлення проблеми, висвітлення дієвих практик, аналіз ефективності цих практик і представлення досвіду, що може бути масштабований.

Особливої актуальності такий аналіз набуває ще й з огляду на те, що культурні сюжети в умовах війни виконують подвійну функцію: з одного боку, фіксують і рефлексують травматичний соціальний досвід, а з іншого – демонструють стратегії стійкості, самоорганізації та творчої відповіді на виклики. У цьому сенсі культурні тексти стають своєрідним простором для конструктивних наративів, у межах яких митці, інституції та спільноти пропонують реальні моделі дії: збереження спадщини, документування досвіду, підтримку вразливих категорій населення, відновлення культурних практик тощо. Аналіз таких матеріалів дозволяє простежити, як українські медіа імплементують логіку журналістики рішень у сферу культури, переорієнтовуючи дискурс із фаталістичних описів на пошук можливостей, інструментів і практик, що сприяють суспільній стійкості.

Так, для подальшого аналізу особливостей культурної журналістики у форматі журналістики рішень у цьому підрозділі нами було обрано матеріали українського медіа «Рубрика», яке є одним із найпослідовніших представників

solution journalism в Україні. Як зазначено на офіційному сайті видання, «Рубрика» позиціонує себе як перше українське медіа, що системно працює у форматі журналістики рішень. У своїй редакційній концепції воно наголошує на комплексному підході, який полягає як у висвітленні суспільних проблем, так і у фокусі на конкретних практиках їх подолання. Представники редакції підкреслюють: «Ми говоримо не лише про проблеми, але і про те, як їх можна вирішувати. На рівні держави, громади, однієї людини» [18]. Матеріали цього видання зосереджуються на реальних кейсах, детально описуючи механізми реалізації запропонованих рішень: як і чому вони працюють (або не працюють), з якими труднощами стикаються герої, та яких результатів вдається досягти. Окрему увагу приділено потенціалу масштабування успішних практик. Редакція також наголошує на прагненні сприяти формуванню активної громадянської позиції, заохочуючи читачів ставати «агентами змін» у власних спільнотах і суспільстві в цілому. У такий спосіб «Рубрика» формує модель медіа, орієнтованого на практичну суспільну користь, підсилення залученості населення до процесів змін та розвиток культури відповідальних рішень.

Проте перед початком основного аналізу пропонуємо більш детально розглянути рубрикацію зазначеного видання. Так, узагальнена характеристика кожної з дев’яти рубрик подається відповідно до аналітичного опису, здійсненого у науковій статті дослідниць К. Сіріньок-Долгарьової та А. Бож’євої.

1) Рубрика *«Що відбувається»* орієнтована на висвітлення актуальних суспільно значущих процесів, включно з політичними, економічними та соціокультурними змінами. Її матеріали спрямовані на те, щоб забезпечити читачеві контекстуальне розуміння подій та їхніх потенційних наслідків для суспільства.

2) У рубриці *«Кейси»* представлено приклади успішних практик у різних сферах. Дослідниці підкреслюють, що це переважно історії підприємців, військових, волонтерів та інших соціально активних акторів, чия діяльність демонструє позитивні зміни та потенціал для суспільної мобілізації.

3) Рубрика *«Корисності»* містить добірки порад і рекомендацій, що стосуються підвищення якості життя, оптимізації побутових чи професійних процесів, розвитку особистісних компетентностей, збереження здоров'я та освітнього зростання.

4) У *«ЕкоРубриці»* зосереджено увагу на екологічних викликах, зокрема пов'язаних із війною в Україні. Матеріали описують екологічні ініціативи, моделі збереження довкілля, відновлювальні проєкти, а також інфраструктурні рішення, спрямовані на екологічну стійкість.

5) Рубрика *«Небайдужа»* присвячена висвітленню жіночої соціальної активності, включно з темами лідерства, волонтерства, підтримки громадських ініціатив і розвитку жіночих спільнот. За спостереженням авторок статті, ця рубрика робить видимими практики, спрямовані на посилення ролі жінок у суспільстві.

6) У рубриці *«Урбан»* висвітлюються питання міського розвитку, збереження архітектурної спадщини, відновлення інфраструктури, а також урбаністичні підходи до адаптації міст у контексті повномасштабного вторгнення.

7) *«еРубрика»* містить матеріали, що стосуються технологічних інновацій, цифрових інструментів та процесів диджиталізації. Йдеться про огляди новітніх технологій, стартапів, практичні поради щодо кібергігієни та оптимізації повсякденних і робочих процесів.

8) Рубрика *«Інвестиційні рішення»* спрямована на аналіз можливостей інвестування в умовах воєнного часу. За словами дослідниць, у ній розглядаються підходи до підтримки сталих економічних ініціатив та розвитку громадянського суспільства через відповідальні інвестиційні стратегії.

9) Рубрика *«Здоров'я»* містить інформаційні та консультативні матеріали, присвячені підтримці фізичного і ментального здоров'я, формуванню здорових звичок, профілактиці стресу й популяризації активного способу життя.

Загалом, як зазначають К. Сіріньок-Долгарьова та А. Бож'єва, структура рубрикації видання «Рубрики» демонструє прагнення редакції охопити широкий

спектр суспільно значущих тем і пропонувати читачеві практично орієнтовані матеріали, спрямовані на пошук конструктивних рішень різних соціальних проблем. Така тематична розгалуженість підсилює роль видання як релевантного джерела аналітичної та суспільно корисної інформації [20, с. 155].

Також пропонуємо розглянути типову структуру матеріалів видання «Рубрика», які вирізняються чіткою композиційною логікою та демонструють приналежність контенту до формату журналістики рішень. Така структура, по-перше, забезпечує зрозуміле подання інформації, по-друге, – дозволяє однозначно ідентифікувати матеріал як такий, що відповідає стандартам solution journalism, оскільки акцентує увагу на проблемі, механізмі її подолання та реальних результатах упровадженого рішення. Так, у більшості матеріалів «Рубрики» використовується чітко окреслений вступний лід, який виконує дві ключові, на наш погляд, функції: привертає увагу читача та формує початкове розуміння контексту описуваного явища. Лід, як правило, супроводжується короткою передісторією, що окреслює умови виникнення ситуації, релевантні соціальні або інші обставини, а також позиціонує проблему в ширшому суспільному полі. Саме цей елемент забезпечує когнітивне занурення читача та створює передумови для аргументованого подальшого аналізу.

Наступним структурним компонентом є блок «У чому проблема?», у межах якого відбувається чітке формулювання ключового виклику, що постає перед окремою спільнотою, інституцією або соціальною групою. У цьому розділі автори переважно використовують дані, експертні оцінки, статистику або свідчення учасників процесу, що дозволяє об’єктивувати проблему та репрезентувати її суспільну значущість. Далі матеріал переходить до ключового елементу журналістики рішень – опису конкретного рішення («Яке рішення?»), запропонованого або реалізованого відповідними акторами. У цьому блоці пояснюється сутність ініціативи, механізми її дії, передумови виникнення та ресурсна база. Структурний вибудований акцент дає змогу читачам побачити, що зміни втілюються не абстрактно, а через продумані та практично орієнтовані дії. Розділ «Як це працює?» містить деталізований аналіз впровадження рішення,

який часто підкріплюється прикладами реальних кейсів. Це можуть бути історії людей, які стали учасниками ініціативи; дані про результати її реалізації; опис труднощів і способів їхнього подолання. Таким чином, матеріал демонструє успішність (або неуспішність) рішення й забезпечує рефлексивний аналіз його ефективності, що є однією з ключових вимог solution journalism. Узагальнено, така структурна модель дозволяє вибудувати послідовний, доказовий і практично орієнтований журналістський текст, що чітко відповідає методологічним засадам журналістики рішень і забезпечує читачам комплексне розуміння проблеми, запропонованої стратегії її розв'язання та реальних механізмів її дії.

Повертаючись до основного аналізу матеріалів видання, що написані у форматі журналістики рішень і репрезентують саме культурну журналістику, варто окреслити підхід до формування вибірки та критеріїв її добору. Аналіз зосереджувався на контенті вищезгаданого медіа рішень «Рубрика», яке системно інтегрує принципи solution journalism у власну редакційну політику та демонструє сталі підходи до висвітлення суспільно значущих тем. До нашої вибірки увійшли лише ті матеріали, що мають послідовну, типову для видання структуру, проаналізовану вище, та відповідають жанровим ознакам журналістики рішень, тоді як звичайні новинні публікації, інформаційні повідомлення або PR-матеріали були виключені з аналізу. В результаті було відібрано 10 матеріалів, опублікованих у розділі «Новини», підрозділі «Культура» протягом вересня та жовтня 2025 року, що дозволило зосередитися саме на тих текстах, які демонструють комплексний підхід до висвітлення культурних процесів та пропонують конкретні рішення в контексті викликів, зумовлених воєнним часом.

Попередній аналітичний етап дозволив нам систематизувати відібрані матеріали та здійснити їх змістову класифікацію відповідно до домінантних тематичних напрямів. Узагальнення отриманих результатів засвідчило, що культурна журналістика у форматі журналістики рішень демонструє значний тематичний діапазон, проте всі проаналізовані нами матеріали можна впорядкувати у межах п'яти чітко окреслених змістових груп. Така класифікація

дає змогу виокремити структурні та смислові особливості кожної групи, а також простежити, як медіа застосовують підхід журналістики рішень у різних сферах культурного життя. Відтак, на основі аналізу представлених матеріалів нами було виокремлено ключові тематичні напрями, подані нижче.

1. Ветеранська культура й терапевтичні мистецькі практики. Ці матеріали охоплюють ініціативи, спрямовані на психологічну підтримку через арт-терапію, театральну творчість та інші культурні формати реабілітації військових та постраждалих серед цивільного населення. Відтак, перший медіаматеріал, проаналізований нами, – «Як працює драматерапія: досвід чернігівського театру ветеранів “Серцевір”» [25]. Наведений текст є репрезентативним прикладом культурного контенту, створеного у форматі журналістики рішень, що поєднує мистецьку тематику з соціальними викликами, спричиненими війною. Структурно текст демонструє всі ключові ознаки підходу журналістики рішень: він починається постановкою проблеми – окресленням психологічних і соціальних труднощів, з якими стикаються ветерани й ветеранки, підкріплених емоційними та отриманими з досвідом свідченнями. Далі матеріал пропонує чітко ідентифіковане рішення – створення театру «Серцевір» як культурно-терапевтичного простору, що виник з ініціативи самих ветеранів. Авторка Аліса Смагіна детально пояснює механізм дії цього рішення: описує процеси драматерапії, індивідуальні та групові практики, елементи психологічної підтримки, принципи участі акторів та специфіку репетицій. Значну роль відіграють емпіричні кейси – історії ветеранів, розповіді учасників та приклади постановок, які дають змогу побачити, як працює запропоноване рішення, а також оцінити його реальний вплив на учасників і глядачів. Особливу культурну цінність матеріалу формує акцент на мистецтві як інструменті соціальної реінтеграції ветеранів і ветеранок: творчий процес постає не тільки декоративним елементом, а ще й повноцінним механізмом відновлення. Таким чином, текст поєднує аналіз проблеми, документацію дієвого культурного рішення та ілюстрацію його ефективності, що повністю відповідає принципам

журналістики рішень і демонструє потенціал культурної сфери як середовища для суспільних трансформацій.

Другим проаналізованим нами текстом став матеріал «У Києві відбудеться фестиваль “Коло ветеранів”: що у програмі» [23]. Тематично він продовжує напрям, окреслений у попередньому матеріалі, – культурні ініціативи, спрямовані на підтримку та інтеграцію ветеранів, однак розширює його за рахунок акценту на масштабній події, що поєднує мистецькі практики, суспільну взаємодію та ветеранську спільноту. Зміст тексту дозволяє класифікувати його як такий, що належить до вищезазначеної змістової групи, але водночас він має елементи впровадження культурної дипломатії всередині країни, спрямованої на руйнування бар’єрів між військовими та цивільними через мистецтво. Матеріал чітко побудований за типовою структурою текстів видання «Рубрика», написаних у форматі журналістики рішень. На початку автори окреслюють суспільну проблему: значне та зростаюче число ветеранів і ветеранок, що потребує не лише соціальної підтримки, а й культурної видимості та включення у суспільне життя. Проблема сформульована у кількісних показниках: «Сьогодні в Україні близько 1,2 млн ветеранів й ветеранок, і ця цифра зростатиме…», що підкреслює її масштаб і актуальність для українського суспільства [23]. Після цього подається конкретне рішення – проведення Всеукраїнського фестивалю ветеранської культури «Коло ветеранів», який позиціонується як інструмент інтеграції, взаємодії та культурного вираження ветеранів. Рішення описане не як одноразова подія, а як стратегічна культурна ініціатива, що прагне утвердити бачення ветеранів як активних учасників культурного розвитку країни. Блок «Як це працюватиме?» розкриває механіку реалізації рішення, що відповідає вимогам підходу журналістики рішень: фестиваль подається як простір, де ветеранський досвід трансформується у мистецтво. У матеріалі детально перераховано формати та активності – перформанси, дискусії, читання, фотовиставки, дитячі програми, музичні виступи, майстер-класи. Через це читач отримує не декларативний опис події, а розуміння того, як саме культурна діяльність може стати способом переосмислення досвіду війни та формування нової соціальної

ролі ветеранів. Також важливою складовою матеріалу є кейсова частина: згадки про учасників фестивалю, зокрема відомих митців-військовослужбовців, режисерів, фотографів та поетів, які через власні творчі практики ілюструють, як ветерани формують новий культурний код. Відтак, з огляду на структуру, зміст та акценти, цей текст також є послідовним прикладом журналістики рішень у сфері культурної журналістики, зосередженої на соціально значущій ветеранській тематиці. Він підсилює загальну тенденцію, виявлену під час аналізу попереднього тексту, та формує другу логічну позицію у групі матеріалів, що висвітлюють взаємодію культури й ветеранського досвіду як механізму суспільної інтеграції та відновлення.

Третім проаналізованим матеріалом, тематично пов’язаним із двома попередніми, став текст «У Харкові відбудеться “Фестиваль перших п’єс”: ветерани поділяться своїми історіями через театр» [17]. Він продовжує змістову лінію, окреслену у групі «Ветеранська культура й терапевтичні мистецькі практики». Матеріал містить чітко сформульовану суспільну проблему, визначене культурне рішення та опис механізмів його реалізації, підкріплений репрезентативними кейсами. Проблемний блок окреслює комплекс викликів, з якими стикаються ветерани після повернення з війни: емоційна ізоляція, потреба в артикулюванні травматичного досвіду, відсутність безпечного простору для публічного висловлення тощо. Журналіст Богдан Петришин підкреслює подвійний характер проблеми, що стосується як ветеранів, так і цивільного населення, яке потребує нової мови розуміння воєнного досвіду. У блоці «Яке рішення?» представлено ініціативу «Театр Ветеранів» як культурно-психологічну платформу, що поєднує творчу практику, індивідуальну роботу з досвідом війни та колективну взаємодію. Блок «Як це працює?» демонструє механізми реалізації культурної ініціативи: читання п’єс ветеранів, постдискусії, артист-токи, а також участь різних режисерів і митців, що забезпечує професійний супровід та розширює творчу взаємодію. Такий формат відповідає принципам журналістики рішень, оскільки показує дієві процеси, що свідчать про важливість цієї ініціативи. Важливо наголосити, що це вже третій текст у

межах цієї групи. Це дає підстави стверджувати, що всередині видання «Рубрика» прослідковується стійка тенденція до висвітлення культурних рішень, спрямованих на підтримку ветеранів через мистецтво, як механізм відновлення, соціальної інтеграції та формування нової спільної пам'яті про війну.

2. *Збереження та охорона культурної спадщини.* У межах цієї змістово-тематично групи ми виокремили матеріали, у яких журналісти висвітлюють проєкти, пов'язані з реставрацією, осмисленням травматичного минулого та формуванням національної пам'яті й свідомості. Один з проаналізованих нами матеріалів, який ми віднесли до цієї категорії, – текст «"Пам'ять, що тане": як артвідео нагадує нам про збереження культурної спадщини» [16]. Представлений журналістський матеріал демонструє застосування принципів журналістики рішень у контексті висвітлення проблеми збереження нематеріальної культурної спадщини. Текст фокусується на проблемі поступового зникнення традиційної української культури, підкреслюючи, що ця вразливість пов'язана передусім із браком суспільної уваги та передачі знань між поколіннями. Відтак, матеріал має чітку логіку журналістики рішень: по-перше, він окреслює масштаб і природу проблеми, по-друге, – пропонує проаналізовану практику, яка вже демонструє позитивний вплив або потенціал для його формування. Проблематика, окреслена в тексті, стосується вразливості традиційної культурної спадщини, яка зникає «непомітно, як тане віск» [16]. Також журналістський матеріал артикулює конкретні загрози – забуття технік, втрата родинних артефактів, зникнення унікальних практик тощо. Таке окреслення проблеми відповідає принципам конструктивного підходу: увага сфокусована на тому, чому саме елементи спадщини опиняються під загрозою і яким чином суспільство може вплинути на ситуацію. Розділ, присвячений рішенню, демонструє одну з ключових вимог журналістики рішень – висвітлення не загальної ідеї, а конкретної культурної ініціативи. Матеріал також пропонує можливі дії для аудиторії: спілкування зі старшим поколінням, документування родинних історій, збереження родинних артефактів тощо. Таке поєднання конкретного культурного кейсу з

рекомендаціями для читачів є характерною ознакою журналістики рішень, яка спрямована, зокрема, й на трансформацію поведінкових моделей аудиторії.

Другим матеріалом, який ми дослідили у межах блоку, присвяченого збереженню культурної спадщини, є публікація про створення віртуального музею викрадених культурних об'єктів, ініційованого ЮНЕСКО та Інтерполом [7]. Проаналізований текст репрезентує культурну журналістику у форматі журналістики рішень і зосереджується на глобальній проблемі незаконного обігу культурних цінностей, що у сучасних умовах набуває особливої гостроти через діяльність організованих злочинних мереж і наслідки збройних конфліктів. Тематично матеріал чітко корелює з напрямом охорони спадщини, оскільки демонструє використання цифрових інструментів та міжнародних партнерств для захисту культурних об'єктів, фізично недоступних або викрадених зловмисниками. Структурно текст повністю відповідає моделі журналістики рішень. На початку автори окреслюють проблему – зростання масштабів незаконного переміщення культурних артефактів, яке триває попри існування міжнародних конвенцій. Формулювання проблеми подано широко, із посиланням на системні виклики, що мають як глобальний, так і локальний вимір. Далі матеріал пропонує чітке й обґрунтоване рішення – створення віртуального музею як інструменту підвищення обізнаності, фіксації викрадених об'єктів і потенційного сприяння їхній реституції. У блоці «Як це працює?» журналістка Альвіна Камінська детально описує технологічну й організаційну основу проєкту: використання бази даних Інтерполу, відтворення артефактів за допомогою 3D-моделювання та генеративного штучного інтелекту, створення регіональних галерей і спеціальної «кімнати реституції» тощо. Таким чином читач отримує інформацію як про сам факт новації, так і про можливість зрозуміти її практичну реалізацію, потенціал масштабування та значення для міжнародної сфери охорони культурної спадщини. Значущим також є локальний акцент: згадка про викрадені українські артефакти, зокрема фігурку маріупольського бика, та про масштаб культурних втрат, завданих російською окупацією, що підсилює актуальність теми для українського контексту. Отже,

матеріал демонструє всі ключові ознаки журналістики рішень – від чіткої постановки проблеми та презентації інноваційного рішення до пояснення його механіки та реальної суспільної користі. За своїм тематичним спрямуванням це другий текст, який належить до групи матеріалів про збереження та охорону культурної спадщини, і формує важливий фокус у загальному масиві проаналізованих культурних публікацій.

Матеріал про виставку-присвяту Україні «Ukraine WOW» є третім у групі текстів, присвячених збереженню та охороні культурної спадщини [10]. І він також демонструє характерні ознаки тексту, створеному у форматі журналістики рішень. Центральним фокусом публікації є проблема втрати культурної пам'яті, спричинена імперською та радянською політикою нищення української ідентичності, а також сучасною російською агресією. Автори чітко окреслюють масштабність виклику: від знищення артефактів до викривленого розуміння історичного коріння, і пропонують його суспільне осмислення через доступний культурний інструмент – мистецьку виставку. Цей підхід відповідає основній логіці підходу журналістики рішень: не тільки фіксація проблеми, а й пошук відповідей на неї у сфері громадських, культурних та освітніх практик. У ролі рішення подається інтерактивна виставка «Ukraine WOW», побудована як багаторівневий простір відновлення історичної пам'яті та колективної ідентичності. Публікація послідовно демонструє, як конкретна культурна ініціатива може стати дієвим інструментом переосмислення історії: через п'ять тематичних блоків виставки відвідувачі отримують можливість зануритися у різні етапи становлення української державності. Структурно текст побудовано за класичною моделлю: проблема – контекст – рішення – механізм дії – докази та результати. Матеріал детально окреслює, як саме працює виставка: через масштаб залучених партнерів, зміст експозиційних блоків, освітні й дипломатичні функції, а також фінансову підтримку українських музеїв. Залучення експертних коментарів та конкретних прикладів експонатів формує доказову основу, що є ключовим критерієм підходу журналістики рішень. Таким чином, проаналізований текст демонструє значення розглянутої культурної події

у процесі відновлення національної пам’яті як частини мобілізаційного та соціально-ідентифікаційного ресурсу під час війни.

3. Сучасне та креативне мистецтво, інноваційні культурні проєкти. Це журналістські матеріали, що охоплюють новаторські практики, цифрові формати, арт-інсталяції та інші прояви сучасних креативних індустрій. Прикладом матеріалу, що відповідає цій змістово-тематичній групі, є текст про кількаметрові скульптури, натхненні роботами Марії Примаченко й створені мистецьким дуетом зі США [11]. Так, проаналізований нами текст є показовим прикладом журналістики рішень у сфері культурної тематики. Це перший матеріал у вибірці, що демонструє саме таке спрямування: акцент на новаторських мистецьких практиках, міжнародних кооперaціях, переосмисленні традиційної спадщини у сучасних формах та ролі культурних індустрій у зміцненні іміджу України за кордоном. Текст висвітлює масштабний арт-проєкт – інсталяцію американського дуету «CHIAOZZA», створену за мотивами відомої української мисткині. Структура матеріалу повністю відповідає логіці текстів, написаних у форматі журналістики рішень. Спершу автор Владислав Лесик підсвічує соціально значущу проблему – зниження уваги міжнародної спільноти до України та потребу підтримувати інтерес до її культурної ідентичності у період війни: «Повномасштабне вторгнення росії привернуло увагу світу до України. Але рівень цієї уваги поступово згасає» [11]. Проблема подана у ширшому контексті: крім статистичних даних про падіння інформаційної присутності України у світових медіа, акцент робиться на стратегічній важливості культурного фронту. Далі текст переходить до блоку «Яке рішення?», у якому окреслюється конкретна культурна ініціатива, зокрема створення інсталяції, що поєднує традиційні мотиви з сучасною художньою мовою та має потенціал впливу як на українську, так і на міжнародну аудиторію. Розкривається механізм реалізації проєкту, співпраця між іноземними та українськими інституціями, принципи відбору митців і процес створення робіт. У розділі «Як це працює?» автор детально описує реалізацію рішення: експонування скульптур у публічному просторі Києва, їхній символічний зміст, супровідний аудіогід,

співпрацю з родиною Примаченко та культурними фондами, подальшу міжнародну «подорож» інсталяції. Наголос робиться на тому, що мистецький проєкт виконує подвійне функціональне призначення – культурне та дипломатичне, формуючи емоційний зв'язок між світовою аудиторією та українською ідентичністю. Завдяки чіткій логіці викладу матеріал є добре структурованим прикладом застосування стандартів журналістики рішень у сфері культурної політики та креативних індустрій.

Інший матеріал, тематичне спрямування якого суголосне із характеристиками цього блоку, присвячений запуску платформи «Chapter Ukraine» [15]. Публікація авторства Богдана Петришина репрезентує ще один приклад культурної журналістики, зокрема матеріал висвітлює цифрову інфраструктуру, покликану систематизувати інформацію про українські книжки в іноземних перекладах, і тим самим демонструє, як інноваційні технологічні рішення можуть посилювати міжнародну присутність української культури. Така тематика прямо відповідає сучасній логіці розвитку культурної індустрії, де цифрові платформи стають ключовими інструментами комунікації, дистрибуції та культурної дипломатії. Структура матеріалу чітко відповідає стандартам і формату текстів, написаних у контексті журналістики рішень. Лід та коротка передісторія окреслюють появу нового інструменту та його цінність для культурних інституцій. Далі чітко сформульовано проблему: фрагментація даних про перекладені українські книжки, що ускладнює доступ до якісної інформації для професійних спільнот і читачів. У блоці «Яке рішення?» представлено платформу як інституційно обґрунтовану, верифіковану відповідь на існуючий запит, із зазначенням партнерів та масштабів проєкту. Розділ «Як це працює?» демонструє практичний механізм реалізації рішення: критерії формування добірок, принципи модерації контенту, інформаційну наповненість платформи, технічні функції для користувачів та перспективу подальших інтеграцій. Матеріал також містить елемент соціального впливу, характерний для журналістики рішень: описано адвокаційну кампанію, спрямовану на розширення культурної присутності України у світі завдяки волонтерським

командам та залученню читачів як амбасадорів. Таким чином, проаналізований текст, по-перше, інформує зацікавлену аудиторію про інноваційний культурний продукт, а по-друге, – демонструє його потенційну трансформаційну дію, зокрема на інституційному, громадському та міжнародному рівнях.

4. *Освітньо-культурні ініціативи та дитячий контент,* які спрямовані на формування нових знань, культурних компетенцій і залучення молодшої аудиторії до культурних процесів. Розглянутий під час нашого аналізу матеріал «Замість “Маші і Ведмедя”: добірка каналів з українськими та україномовними мультиками» демонструє чітку відповідність ключовим структурним компонентам журналістики рішень, поєднуючи культурну тематику з освітньо-просвітницьким акцентом [22]. На етапі вступу авторкою окреслюється значущість дитячих мультфільмів як елемента формування світогляду, що дозволяє перейти до передісторії проблеми – домінування російського мультсеріалу «Маша і Ведмідь» в українському сегменті YouTube та його потенційного пропагандистського впливу. Проблемний блок логічно розширено позиціями державних інституцій і психологічних фахівців, що підсилює аргументацію та формує підґрунтя для подальшого представлення рішення. У другій частині матеріалу запропоновано чітко сформульоване рішення: перехід до альтернативного українськомовного контенту для дітей, а також рекомендації щодо «повільних» мультфільмів, які сприяють розвитку концентрації та емоційної регуляції. Участь експертки (психологині) виконує функцію фахової верифікації запропонованих підходів, що є характерною ознакою журналістики рішень. Далі авторка демонструє, як це рішення працює на практиці: наводяться кейси з психологічної практики, приклади змін у поведінці дітей після переходу на інший тип контенту, а також розгорнута добірка перевірених українських та україномовних ресурсів. Така структура дозволяє простежити причинно-наслідковий зв’язок між медіаспоживанням і психологічним та поведінковим розвитком дитини, підкріплюючи його конкретними дієвими інструментами. Важливо також підкреслити, що це єдиний текст у блоці освітньо-культурних ініціатив, зокрема дитячих, у нашій добірці матеріалів, присвячених культурній

тематиці у форматі журналістики рішень. Його унікальність полягає в акценті на медіаграмотності дітей, культурній безпеці в умовах війни та необхідності формувати здоровий інформаційний простір для молодшого покоління, що, за нашими спостереженнями, рідко стає предметом аналітичної уваги у культурних медіа. Відтак, можемо говорити про те, що цей матеріал є дійсно значущим у ширшому аналізі культурних медіаматеріалів, оскільки він репрезентує окрему, специфічну й водночас соціально вагому тематичну нішу.

5. Локальні культурні практики та розвиток туризму/ідентичності. У таких матеріалах журналістика рішень фокусується на проєктах, що підтримують локальну культурну екосистему, зміцнюють регіональну ідентичність та сприяють туристичній привабливості громад. Останній з десяти проаналізованих нами матеріалів, – текст авторства журналістки Аліси Смагіної із заголовком «У Мукачеві виготовлять зменшені копії п’яти знакових локацій: для кого це рішення» [24]. За нашими спостереженнями, наведений матеріал демонструє вже типовий для журналістики рішень підхід до висвітлення культурної тематики, поєднуючи опис проблеми, представлення інноваційного рішення та аналіз його потенційного впливу на громаду. У центрі тексту – інклюзивний культурний проєкт «Місто на дотик» у Мукачеві, спрямований на розширення доступності архітектурної спадщини для людей із порушенням зору. Структурна організація матеріалу відповідає стандартам журналістики рішень: він послідовно окреслює суспільну проблему, презентує дієве рішення, пояснює механізми його реалізації та пропонує докази ефективності на основі існуючого досвіду інших міст. Матеріал поєднує культурно-мистецький компонент із соціальною інклюзією, демонструючи, як локальні ініціативи можуть змінювати спільноту й підсилювати ідентичність регіону. Структурно текст містить усі ключові елементи журналістики рішень:

- чітке формулювання проблеми (недоступність культурної спадщини для людей із порушенням зору);
- опис рішення (створення тактильних копій знакових архітектурних об’єктів);

- механізми реалізації (партнерство ГО з міською владою, 3D-моделювання, бронзове лиття, розміщення мініатюр у публічному просторі тощо);
- докази ефективності (успішні приклади з інших міст України та свідчення безпосередніх користувачів);
- перспектива сталості та масштабування (можливість розширення туристичних маршрутів і створення безбар'єрного культурного середовища).

Важливо також підкреслити, що серед усіх проаналізованих матеріалів цей текст є єдиним, який належить саме до тематичної групи локальних культурних практик та посилення туристичної привабливості окремих міст. Завдяки цьому він репрезентує специфічний сегмент культурної журналістики рішень, що демонструє потенціал локальних ініціатив у формуванні інклюзивної культурної політики та розвитку регіональної ідентичності.

Викладений вище проведений нами аналіз десяти матеріалів, створених у форматі журналістики рішень та опублікованих в українському медіа рішень «Рубрика», дозволяє нам сформувати узагальнений висновок щодо особливостей репрезентації культурної тематики в цьому виданні. Дослідження засвідчило значне тематичне розмаїття відібраних публікацій, що охоплюють як ветеранські культурні практики й терапевтичні мистецькі ініціативи, так і проєкти зі збереження культурної спадщини, цифрові інструменти охорони артефактів та експозиційні формати переосмислення історичної пам'яті. Проведена класифікація дала змогу впорядкувати матеріали у кілька змістових груп та окреслити їхні структурні й смислові домінанти, притаманні культурній журналістиці у форматі solution journalism.

Важливо також зазначити, що значна частина проаналізованих матеріалів демонструє тісний зв'язок культурної тематики з реаліями повномасштабної війни: від потреби психологічної підтримки ветеранів до актуалізації проблеми знищення культурної спадщини та формування нової історичної пам'яті. Такий фокус свідчить про зрушення в культурній журналістиці від репрезентації подій до осмислення суспільних викликів та способів їх подолання через культурні

практики. Усі тексти, включені до аналізу, підтверджують сталість редакційного підходу «Рубрики» до формату журналістики рішень – через чітке визначення проблеми, обґрунтовану презентацію дієвих або потенційно ефективних рішень, а також опис їхніх механізмів реалізації та суспільної користі. Отже, проведене дослідження дозволяє розглядати «Рубрику» як показовий приклад видання, що застосовує підходи журналістики рішень у сфері культурного контенту, який, зокрема, сприяє суспільному відновленню та конструюванню майбутнього в умовах сучасної війни.

2.3 Культурна журналістика рішень у глобальному контексті, аналіз медіаматеріалів

В останньому підрозділі нашої магістерської роботи ми пропонуємо до розгляду аналіз англомовних матеріалів, опублікованих у закордонних виданнях, створених у форматі журналістики рішень і присвячених культурній тематиці. Він логічно продовжує попередній підрозділ, у якому було проаналізовано добірку текстів українського видання «Рубрика». Наша увага зосереджена на міжнародній практиці, щоб виявити подібності й відмінності в редакційних підходах, структурі матеріалів та рольових функціях культури як «рішення» у різних соціально-культурних контекстах. Джерельною базою нашого дослідження слугує платформа «Solutions Journalism Network», зокрема її розділ «Solutions Story Tracker» – база даних, що акумулює репортажі про дієві відповіді на соціальні проблеми (Рис. 2.2).

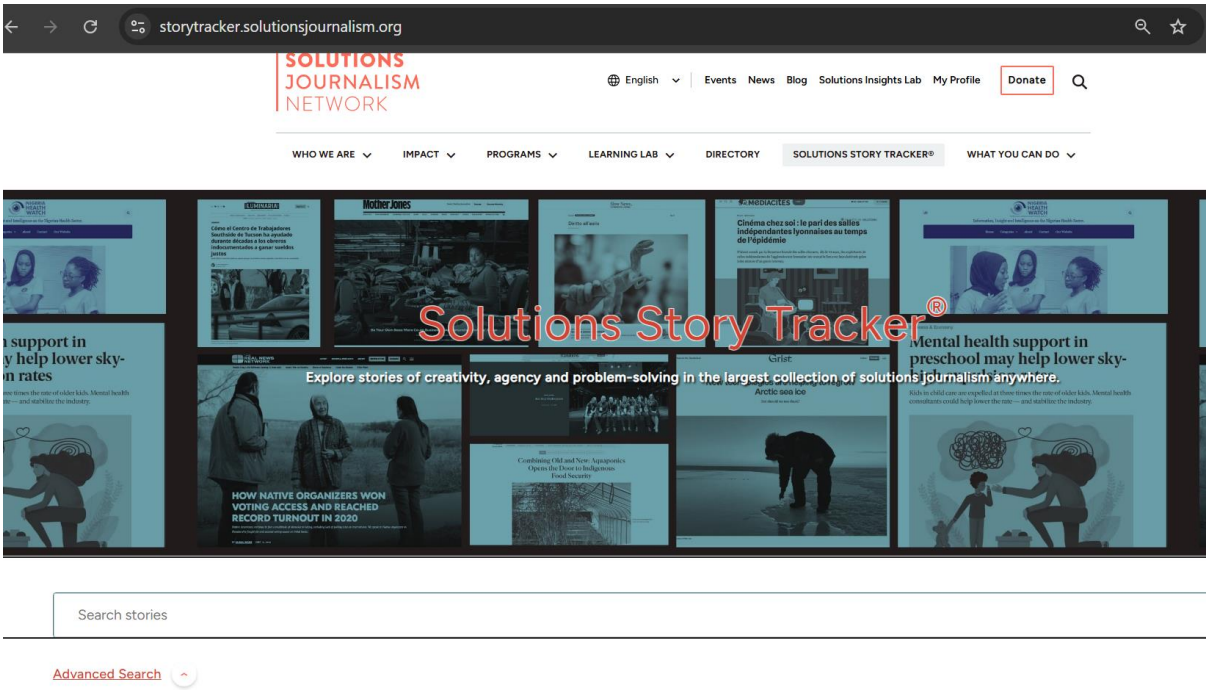

Рис. 2.2. База даних «Solutions Story Tracker» на платформі «Solutions Journalism Network»

За інформацією ресурсу, база містить понад 17 тисяч історій від близько 10 тисяч журналістів та двох тисяч медіа зі 102 країн світу [45]. Так, для нашого аналізу було здійснено розширений пошук за такими фільтрами:

- тематичні області – мистецтво та культура (відповідно до тематики нашого дослідження);
- мова – англійська (мова міжнародного спілкування);
- тип медіа – мультимедіа (якомога ширше охоплення матеріалів).

За цими параметрами система запропонувала вісім релевантних матеріалів, які й утворили основу для нашого подальшого аналізу.

Така відбіркова процедура була спрямована на забезпечення репрезентативності й порівняльної валідності: до вибірки включено вісім мультимедійних публікацій з різних англомовних медіа, що охоплюють різні роки публікації та географічні контексти. Це дозволяє простежити як стійкі журналістські практики, так і можливі часові трансформації підходів. Аналітична методика передбачає структурно-змістовий аналіз (фіксація наявності структурних блоків «проблема – рішення – як працює рішення/кейси»,

типів джерел і експертних коментарів, використаних медіаформатів, згадок про масштабування чи доказову базу рішення). Мета аналізу – встановити, у який спосіб міжнародні матеріали в жанрі solution journalism репрезентують культурні ініціативи як частину суспільних відповідей, і порівняти ці практики з висновками, зробленими на підставі аналізу українських медіаматеріалів у попередньому підрозділі.

Перший матеріал, що потрапив у поле нашого дослідження, – «The people making films above the 60th parallel» [53]. За нашим спостереженням, у публікації «BBC» прослідковуються ознаки журналістики рішень у сфері культури, оскільки текст зосереджений на способах, у які локальні ініціативи Канади використовують технології для підсилення представництва корінного населення країни в кіно. Аналіз показує, що текст містить ключові елементи структури solution journalism, хоча вони не завжди виокремлені у форматі чітких блоків (як у випадку з українським виданням «Рубрика»). Проблема окреслена через опис географічної ізольованості півночі Канади, складних кліматичних умов та стійких стереотипів щодо корінних народів у масовій культурі. Рішення формується у вигляді діяльності проєкту «aRTLess Collective» та запуску «Dead North Film Festival» – ініціатив, що дають змогу корінним спільнотам створювати власні фільми та транслювати їх на значні відстані завдяки онлайн-стрімінгу. Компонент «Як працює рішення?» розкрито через конкретні кейси: приклади режисерів, що є представниками корінних народів, залучення місцевої молоді, статистику охоплення трансляцій та зростання кількості поданих фільмів. Аналіз також свідчить про наявність різноманітних джерел, зокрема інтерв'ю з ініціаторами проєкту, коментарі митців, представників громадських організацій, а також фактичні дані про масштаби участі та видимість проєкту. Використання мультимедійних елементів (фото, відеофрагменти, елементи інтерв'ю) відповідає критерію мультимедійної репрезентації рішення. Окремо варто відзначити наявність елементів доказової бази: наводяться показники зростання кількості фільмів, приклади успішності (участь стрічки на «Cannes Film Market»), та різні прояви масштабування – географічне розширення аудиторії за допомогою

стрімінгу та зростання участі авторів, що походять з корінних народів, у кіноіндустрії. Отже, текст BBC репрезентує культурну тематику в логіці журналістики рішень, хоча структура подання більш наративна й менш формалізована.

Другий проаналізований матеріал – публікація видання «The Christian Science Monitor», що також демонструє застосування принципів журналістики рішень у культурному та соціокультурному контексті. Попри те, що, на нашу думку, розглянутий матеріал не належить до мистецької тематики у вузькому розумінні, проте він оперує культурними кодами та механізмами міжкультурної взаємодії, а саме – подоланням ксенофобських упереджень через громадські ініціативи, візуальну комунікацію та елементи публічної культури (постери й плакати у міському просторі) [41]. Його можна віднести до когорти матеріалів, що аналізують соціокультурні практики, пов’язані з формуванням інклюзивного міського середовища. Так, наш аналіз засвідчує, що структура тексту відповідає логіці журналістики рішень, хоча поділ на блоки «проблема – рішення – як працює рішення» не є формалізованим. Проблема окреслюється через контекст зростання задокументованих ісламофобських інцидентів та висловлювання представників мусульманських громад про відчуття небезпеки. Рішення подане у вигляді громадської ініціативи: створення та поширення постерів із покроковою інструкцією деескалації конфліктів. Блок «Як працює рішення?» розкритий через конкретні кейси: історію створення постера французькою художницею Maeril, поширення через соцмережі, локальні адаптації у Сан-Франциско та Бостоні, успішну кампанію краудфандингу, реакцію транспортних служб та позитивні відгуки громадськості. Матеріал містить широкий спектр джерел, зокрема коментарі ініціаторів, представників громадських організацій, міських служб, а також пряму реакцію пересічних користувачів. Таким чином, текст має ознаки доказовості, демонструє елементи масштабування ініціативи та репрезентує культурно орієнтований матеріал, побудований відповідно до засад журналістики рішень.

Продовжуючи аналіз медіаматеріалів, розглянемо текст, опублікований виданням «The Guardian» та присвячений діяльності «Mostar Rock School» – культурної ініціативи, що сприяє подоланню міжетнічних бар'єрів на Балканах [33]. Матеріал репрезентує культурну тематику, однак має чітко виражений суспільний і соціальний вимір, що дозволяє інтегрувати його у дослідження культурного контенту крізь призму solution journalism. Представлений текст демонструє, як мистецтво – у цьому випадку музика – може становити ресурс для відновлення зв'язків, що були зруйновані війною, та виступати одним із інструментів примирення між спільнотами. Структура матеріалу загалом відповідає базовій моделі «проблема – рішення – як працює рішення / кейси». На початку автори окреслюють вихідну проблему: глибоку етнічну поляризацію, що залишилася після Боснійської війни, та фактичний поділ міста Мостар між різними етнічними групами. Далі у тексті пропонується опис рішення – створення «Mostar Rock School» як простору, де молодь з обох боків міста може взаємодіяти, навчатися музиці та спільно виступати. Значна частина матеріалу присвячена деталізації того, як саме працює це рішення: подано опис навчального процесу, організаційної моделі, концертів, принципів формування гуртів, а також наводяться особисті історії учасників.

Матеріал містить і всі характерні для журналістики рішень елементи доказовості. По-перше, автори подають статистичні показники (зростання кількості учасників школи, наявність списку очікування), що свідчить про масштабування та реальну затребуваність ініціативи. По-друге, присутній широкий спектр джерел: коментарі засновника школи Орхана Масло, викладачів, випускників та музикантів. По-третє, матеріал містить приклади з історії Балканського регіону, що поглиблюють контекст і показують сталість культурної традиції як чинника єднання. Структурно текст не поділений на чіткі візуальні блоки, однак композиційно має внутрішню логіку: вступний контекст – опис проблеми – презентація рішення – функціонування і механіка рішення – свідчення учасників – ширший культурно-історичний контекст – узагальнення. Така структура забезпечує послідовність викладу та дозволяє читачеві

відстежити логіку дії ініціативи та її вплив на спільноту. Відтак, можемо говорити про те, що матеріал «The Guardian» є показовим прикладом застосування формату журналістики рішень у межах культурної тематики. Він демонструє, як культурні практики, зокрема музична освіта, можуть бути представлені медіа не лише як явища творчого процесу, але і як потенційні механізми суспільних трансформацій у постконфліктних регіонах.

Далі пропонуємо до розгляду четвертий матеріал, що був опублікований у виданні «The Washington Post», – «The searing photos that helped end child labor in America» [32]. Текст присвячений творчій та документальній діяльності фотографа Льюїса Гайна, чия культурна й візуальна практика стала каталізатором системних соціальних змін у США на початку XX століття. Попри історичний характер, матеріал належить до культурного сегменту, адже показує, як мистецтво фотографії може бути інструментом суспільних перетворень, зокрема у сфері захисту прав дітей. Структура поданого тексту частково відповідає моделі журналістики рішень, хоча не має чіткої сегментації. На рівні змісту можна виокремити елементи блоку «проблема»: поширена практика дитячої праці, суспільна толерантність до експлуатації та домінування економічних інтересів на початку XX століття. В умовному блоці «рішення» простежується діяльність Льюїса Гайна та Національного комітету з дитячої праці (NCLC), які застосували фотографію як новий доказовий інструмент. Блок «як працює рішення», на нашу думку, розкрито через опис методів Гайна та вплив зроблених ним зображень на суспільну думку й законодавчі зміни. Авторка Джессіка Контрера наводить численні кейси, підкріплені архівними світлинами, уривками інтерв'ю, деталями роботи з дітьми на фабриках тощо. Крім того, у матеріалі активно використовуються різні типи джерел: цитати істориків праці та фотографії, коментарі представників NCLC, дані Бюро трудової статистики, архівні документи, а також візуальні матеріали (фотографії з Бібліотеки Конгресу). Таким чином, хоча текст не є класичним прикладом solution journalism у сучасному розумінні, він відтворює ключову логіку журналістики рішень: демонструє історичне соціальне нововведення, механізми його дії, успішність та

наслідки, а також трансформацію культурної практики документування несправедливості для суспільної користі.

Ще один матеріал із нашої вибірки – текст видання «100 Days in Appalachia, зосереджений на діяльності двох жінок, які реалізують ініціативи зі збереження та популяризації афроамериканської історії містечка Юніонтаун, штат Пенсильванія. Матеріал належить до культурного сегменту, оскільки висвітлює локальні практики роботи з пам'яттю, зокрема створення мандрівного музею, формування усної історії та розвиток освітніх ресурсів для громади [52]. За методикою аналізу цей текст демонструє наявність усіх ключових структурних елементів журналістики рішень. Проблематика окреслюється через загрозу втрати афроамериканської спадщини Юніонтауна, прискорену пандемією COVID-19 та загальним браком уваги до історії афроамериканців у регіоні. У блоці «рішення» подається ініціатива «StoryJoy» та діяльність мандрівного музею, що включає збирання сімейних архівів, організацію освітніх турів і створення цифрових ресурсів. Дієвість такого рішення розкрито через конкретні кейси: проведення пішохідних екскурсій, каталогізацію «домашніх архівів», створення мобільних виставок, запис відеоісторій для дистанційного навчання, а також формування мережі взаємодії з іншими локальними ініціативами. Також у медіаматеріалі присутні ознаки масштабування ініціативи: згадуються спроби створити постійну музейну експозицію, розширення діяльності через онлайн-інструменти та співпраця з подібними ініціативами в інших округах Пенсильванії. Відтак, текст репрезентує принципи формату журналістики рішень, оскільки описує як і зазначену проблему, так і механізм дієвого соціокультурного реагування, підкріпленого доказами, локальними практиками та стійкими результатами.

Продовжуючи наш аналіз, розглянемо шостий матеріал «UGA Multicultural Organizations Find Success With Drive-Ins for In-Person Events», опублікований на платформі «Grady Newsource» [30]. Текст висвітлює адаптаційні практики мультикультурних студентських організацій Університету Джорджії, які в умовах пандемії COVID-19 шукали можливості збереження культурної спадщини та

суспільної взаємодії шляхом втілення кількох масштабних культурних подій, не порушуючи при цьому санітарних вимог. З позиції аналітичної методики цей матеріал демонструє наявність усіх ключових структурних компонентів журналістики рішень. Проблему окреслено через обмеження пандемії, які фактично унеможливили проведення традиційних заходів у закритих приміщеннях, поставивши під загрозу продовження проведення культурних практик та взаємодію членів мультикультурних студентських об'єднань. Рішення у цьому тексті представлено вибором універсального та безпечного формату drive-in, що дозволив організувати події з урахуванням вимог соціального дистанціювання та мінімізації контактів. У блоці «як працює рішення» автор докладно описує запропоновані дієві рішення. Щодо джерел, текст базується переважно на інтерв'ю з організаторами та учасниками подій, що, окрім контексту, забезпечує й експертність свідчень із середини процесу.

Матеріал містить фотоілюстрації, що підсилює мультимедійність і відповідає обраному медіаформату. Ознаки масштабування ініціативи також присутні: згадується про зацікавлення інших студентських організацій у перенесенні досвіду drive-in подій, а також про розширення практики в межах інших студентських ініціатив. Структура матеріалу є логічною та відносно послідовною, хоча не поділена на окремі марковані блоки. Утім, через текстове подання автор чітко дотримується типового алгоритму журналістики рішень: спершу – контекст і новинна цінність, далі – опис проблеми, потім – деталізоване рішення та його практичні результати. Таким чином, матеріал відповідає жанровим вимогам і репрезентує культурну тематику через призму дієвих відповідей на зовнішні виклики.

У межах нашого аналізу англомовних культурних матеріалів, створених у форматі журналістики рішень, сьомим прикладом виступає публікація видання «Cabin Radio», присвячена фестивалю «Strong People, Strong Communities». Матеріал демонструє, як мистецька ініціатива може водночас вирішувати соціальну проблему репрезентації корінних народів та сприяти підсиленню культурної ідентичності [29]. Текст має виразний культурний фокус: він

висвітлює взаємодію молодих та старших митців, що походять з корінних народів, створення тематичних муралів, цифрову співпрацю за умов пандемії та широку інклюзію – жінок, молоді та LGBTQ2S+ представників. Стиль матеріалу поєднує емоційно насичені прямі цитати з докладним репортажним описом подій, що характерно для мультимедійної журналістики рішень: акцент здебільшого робиться саме на досвіді та трансформації героїв. Застосування аналітичної методики підтверджує наявність ключових структурних блоків. Проблема у тексті окреслюється через тривалу історичну «невидимість» корінних народів у публічному просторі, поширення негативних стереотипів, наслідки колоніальної політики та виклики пандемії, що ускладнили реалізацію мистецьких ініціатив. Рішенням виступає створення масштабного фестивалю муралів, зорієнтованого на позитивні історії, інклюзію та залучення молоді. Як працює рішення, показано через детальні кейси окремих команд: опис взаємодії менторів і молодих художників, організацію робочого простору, поєднання офлайн та цифрової співпраці, проведення супровідних творчих майстер-класів, а також індивідуальні історії учасників, які долають внутрішні та соціальні бар'єри. Запропонований до аналізу матеріал активно використовує експертні та персональні коментарі – як авторитетних митців, так і молодих учасників, – що формує доказову базу та підсилює наратив про ефективність ініціативи. Мультимедійний формат підтримується фото- та відеоматеріалами. Помітними є й ознаки масштабування рішення: мурали будуть розміщені у кількох громадах, а ініціатива вже демонструє потенціал для тривалого культурного впливу, створення безпечних просторів для самовираження та посилення зв'язків між поколіннями. Структура тексту загалом послідовна, логічно побудована й відповідає принципам журналістики рішень: від контексту до проблеми, від рішення до його механіки, від індивідуальних історій до ширшого суспільного значення.

Останнім прикладом у межах нашої вибірки англомовних культурних матеріалів, створених у форматі журналістики рішень, постає публікація видання «Reasons to Be Cheerful», присвячена діяльності мистецької ініціативи «Crossing

Borders Music». Матеріал має виразне культурне спрямування й демонструє, як музичні практики можуть бути інструментом для подолання соціальної стигматизації, посилення репрезентації біженських та маргіналізованих спільнот, а також формування міжкультурного порозуміння [37]. Стиль тексту поєднує репортажну оповідь, інтерв'ю та аналітичні фрагменти, що дозволяє передати емоційну глибину мистецьких історій та водночас логіку функціонування ініціативи. Авторка Гітанджалі Крішна активно використовує прямі цитати, короткі сюжетні замальовки та описи музичного досвіду, формуючи емпатичний, але структурно виважений наратив.

З позицій журналістики рішень матеріал демонструє чітко окреслену трирівневу структуру. На рівні проблеми авторка змальовує системну нерепрезентованість біженських культур у західному інформаційному просторі, домінування стереотипів, втрату культурної спадщини та виклики, пов'язані з травматичним досвідом переміщення. Рішенням виступає робота «Crossing Borders Music» – безкоштовні концерти, міжкультурні колаборації, запис і популяризація музики спільнот, чиї голоси зникають із публічного простору. Блок «як працює рішення» розкрито через низку кейсів: співпрацю з музикантами, роботу в польових умовах у Бангладеші, створення музичних програм та історій, записаних у тісній взаємодії з громадами. Аналітична методика показує також широкий спектр використовуваних джерел: експертні коментарі митців, свідчення учасників, оцінки аудиторії, культурно-історичні контексти та порівняння з іншими міжнародними проєктами. Медіаформат тексту мультимедійний – посилений світлинами й короткими описовими вставками. Журналістка акцентує увагу на масштабуванні рішення: організація десятків концертів, зростання аудиторії, поширення записів, потенціал для освітніх програм і міжнародних колаборацій. Текст містить і доказову базу – статистику відвідуваності, приклади успіхів окремих виконавців, дані досліджень про роль музики в інтеграції біженців. У сукупності це дозволяє розглядати матеріал як зразок культурної журналістики рішень, що поєднує гуманітарну чутливість, емпіричну аргументацію та чітку жанрову структуру.

У підсумку, виконавши аналіз вибірки англомовних матеріалів, створених у рамках журналістики рішень із культурними й мистецькими акцентами, можемо окреслити кілька змістових блоків, що повторюються у різних міжнародних контекстах: репрезентація корінних народів, постконфліктні та міжетнічні трансформації; пандемічні адаптації культурних практик; робота з історичною пам'яттю; інклюзія в багатокультурних спільнотах; культурні інновації як чинник соціальної дії.

Усі розглянуті в рамках аналізу матеріали демонструють сталі елементи журналістики рішень – чітку постановку проблеми, опис дієвих механізмів реагування, доказовість та підкріплення кейсами. Відтак, можемо акцентувати увагу на тому, що міжнародна перспектива показує, що культурна журналістика рішень працює у різних країнах подібним чином: культура розглядається як механізм суспільних змін, інструмент інклюзії, засіб подолання конфліктів та спосіб збереження ідентичності. Попри відмінності у національних контекстах, як-от, наприклад, у вищезгаданих текстах про Канаду, Балкани або США, логіка рішень залишається спільною.

Якщо ж говорити про порівняння проаналізованих англомовних матеріалів із результатами аналізу українських публікацій «Рубрики», то можемо виокремим низку спільних рис, які підтверджують універсальність підходів журналістики рішень у культурній тематиці. Відтак, за нашими спостереженнями, і закордонні, й українські матеріали демонструють увагу до культури як до ресурсу соціальної стабільності, засобу подолання травм і механізму зміцнення спільнот. В обох вибірках простежується чітка логіка «проблема – рішення – як працює рішення», використання різноманітних джерел, прикладів ефективності та елементів масштабування. У цьому сенсі українське медіа рішень «Рубрика» повністю вписується в глобальні журналістські тенденції, демонструючи увагу до практичної користі культурних ініціатив та чітко структуровану подачу матеріалу. Така відповідність підтверджує, що українські медіа активно інтегруються у світовий підхід до висвітлення рішень і формують власну сталу традицію культурної журналістики рішень.

Та попри наявні збіги, порівняльний аналіз також виявляє суттєві відмінності, пов’язані з контекстом та редакційними акцентами. Міжнародні матеріали частіше висвітлюють культурні ініціативи як інструменти зміцнення соціальної згуртованості (міжетнічний діалог, інклюзія, робота з історичною пам’яттю різних груп, подолання упереджень). Водночас українські тексти демонструють виразний зв’язок культурних рішень із реаліями повномасштабної війни, зокрема, терапевтичну функцію культури, переосмислення спадщини, документування втрат, протидію культурному знищенню та підтримку ветеранів і ветеранок. Міжнародні матеріали менш концентровані на кризовій ситуації «тут і тепер», проте надають ширший спектр соціокультурних контекстів. Таким чином, аналіз показує, що в українських медіа культура у форматі журналістики рішень виконує передусім функцію суспільного відновлення в умовах війни, тоді як у міжнародних виданнях радше функціонує як механізм соціальної інтеграції, взаєморозуміння та збереження різноманіття. Тож обидві моделі підкреслюють цінність культурних практик, але проявляють її у різних соціальних реаліях.

ВИСНОВКИ

Сучасний розвиток медійної сфери характеризується інтенсивним переосмисленням журналістських підходів, що зумовлено глобальними суспільними трансформаціями, воєнними конфліктами, цифровізацією та зміною комунікативних практик аудиторії. В умовах зростання недовіри до традиційних ЗМІ особливого значення набувають формати, спрямовані на відновлення довіри, підвищення аналітичної глибини та пропонування конструктивних моделей інформування. Одним із таких форматів є журналістика рішень – підхід, що поєднує критичне мислення, доказовість та суспільно орієнтовану комунікацію. Журналістика рішень не заперечує існування проблем, натомість прагне розкрити дієві механізми їхнього подолання, демонструючи інноваційні практики, ефективні стратегії та реальні результати. Саме тому цей підхід усе частіше розглядають як важливий елемент модернізації журналістики та відповіді на кризи масової комунікації.

У міжнародній практиці журналістика рішень стала дієвим інструментом зміцнення соціального капіталу, оскільки орієнтується здебільшого на репрезентацію стратегій, що забезпечують стійкість громад, покращення суспільних послуг та розвиток локальних ініціатив. Її ефективність доведена численними дослідженнями, які фіксують зростання рівня залученості аудиторії, підвищення довіри до видань, зменшення відчуття інформаційної безпорадності тощо. У національному контексті, особливо в умовах війни, цей підхід сприяє формуванню конструктивного дискурсу, який підтримує суспільну згуртованість та інституційну стійкість. Вагомим є і те, що журналістика рішень дає змогу акцентувати увагу на позитивних процесах, які відбуваються попри кризові обставини.

Культурна тематика в межах журналістики рішень становить особливо перспективний напрям, адже культура слугує також простором соціальної адаптації, рефлексії, збереження ідентичності, відновлення громад та формування наративів майбутнього. Саме культурні практики часто стають

дієвими інструментами подолання травми, зміцнення національної пам’яті, інтеграції ветеранів, формування міжкультурного діалогу. У цьому контексті аналіз культурних матеріалів у форматі журналістики рішень у вітчизняних та міжнародних медіа дозволяє зрозуміти, як через культурну тематику транслюються рішення, спрямовані на соціальну стабільність, розвиток творчого потенціалу та підтримку громад.

Проведене нами дослідження дало змогу комплексно оцінити теоретичні засади журналістики рішень, особливості її застосування у сфері культурної журналістики та специфіку роботи українських і міжнародних медіа. У межах виконання завдань, окреслених на початку кваліфікаційної роботи, нами був опрацьований масив теоретичних джерел – досліджень американських та європейських теоретиків медійних процесів, сучасних українських науковців, а також праць представників міжнародних медійних організацій, як-от «Solutions Journalism Network». У результаті уточнено дефініцію журналістики рішень, виокремлено її ключові принципи – фокус на рішенні, доказовість, опис механізму дії та меж застосовності, а також визначено її місце в системі соціально відповідальної журналістики. У роботі також окреслено поняття конструктивної журналістики й журналістики рішень як однієї зі складових цього підходу, що є затребуваним у сучасний медійній практиці.

У процесі виконання завдань нами також здійснено аналіз структурно-змістових характеристик матеріалів, написаних у форматі журналістики рішень. Досліджено як українські, так і міжнародні зразки, що дозволило виокремити повторювані жанрові та композиційні елементи. Відповідно до результатів дослідження, запропоновано власну структуру матеріалу у форматі solution journalism, що може бути адаптована й для матеріалів з культурної тематики:

- чітке окреслення проблеми;
- опис ініціативи або проєкту як рішення;
- механізм дії – детальний опис того, як функціонує рішення;
- оцінка ефективності або обмеження того чи іншого рішення;

- межі застосування та можливості масштабування ініціатив, що розглядаються;
- соціокультурний ефект та потенціал розвитку.

Ця структура стала методологічною основою для подальшого аналізу медіаматеріалів.

У ході дослідження було з'ясовано, що культурна журналістика, розглянута крізь призму журналістики рішень, постає як багатовимірний медійний інструмент, здатний формувати стратегії суспільного відновлення та розвитку. Поєднання аналітики, експертності, уваги до інституційних механізмів і чутливості до соціальних трансформацій дозволяє культурному контенту виконувати функцію мосту між травматичним досвідом і конструктивними моделями майбутнього. У міжнародному та, особливо в українському контексті, культура проявляється як ресурс стійкості, емпатії та суспільної солідарності, а журналістика рішень забезпечує формат, у якому ці процеси репрезентуються через дієві практики, кейси та рекомендації.

Крім того, було проведено аналіз редакційних політик 29 англомовних мультимедійних онлайн-видань, що входять до міжнародної мережі «Solutions Journalism Network». Одержані результати засвідчили, що ці медіа послідовно інтегрують принципи соціальної відповідальності, демонструючи системний підхід до висвітлення суспільно значущих тем. Спираючись на концепцію соціальної відповідальності медіа та використовуючи методи якісного порівняльного аналізу і класифікації, під час дослідження вдалося виявити стратегічні редакційні орієнтири, які визначають характер контенту у форматі журналістики рішень. Зокрема, було встановлено, що міжнародні медіа приділяють увагу глибокому аналізу механізмів подолання суспільних викликів, демонструючи ефективні моделі соціальних, культурних і громадських ініціатив. Це дозволило окреслити місце й роль таких редакційних політик у формуванні конструктивного та суспільно відповідального інформаційного середовища, що є важливим у контексті розвитку формату журналістики рішень.

У кваліфікаційні роботі було здійснено структурно-змістовий аналіз десяти матеріалів українського видання «Рубрика», що висвітлюють культурну тематику. За результатами первинної систематизації матеріали класифіковано за п’ятьма ключовими напрямами: 1) ветеранські культурні ініціативи та терапевтичні практики; 2) збереження культурної спадщини; 3) сучасне мистецтво та інноваційні культурні проєкти; 4) освітньо-культурні ініціативи; 5) локальні практики та розвиток ідентичності через культуру. Ця класифікація дозволила засвідчити, що українська культурна журналістика рішень має чіткий соціальний фокус, орієнтується на питання ідентичності, відновлення та громадської участі.

Крім того, у ході дослідження ми звернули увагу й на міжнародний контекст, зокрема було здійснено аналіз восьми англомовних мультимедійних матеріалів, знайдених через ресурс «Solutions Story Tracker». Дослідження показало, що міжнародні матеріали охоплюють значно ширший спектр проблем і рішень: інтеграцію вразливих груп у культурні практики, використання мистецтва для вирішення соціальних конфліктів, культурну освіту як інструмент зменшення нерівності, збереження спадщини у громадах тощо. Особливістю міжнародного контенту є акцент на масштабованості рішень, глобальній перспективі та використанні мультимедійних форматів – відео, інтерактивних лонгридів, аудіовізуальних репортажів.

Наприкінці ми провели порівняльний аналіз українських та міжнародних практик. Це дозволило сформувати низку висновків. Зокрема, можемо говорити про те, що українські матеріали більшою мірою орієнтовані на локальні ініціативи та суспільну мобілізацію, тоді як міжнародні видання частіше працюють із моделями перевірених на практиці рішень (англ. – proven solutions), які підкріплені системною доказовою базою та ширшими порівняльними кейсами.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна стверджувати, що журналістика рішень у сфері культурної тематики демонструє високий потенціал як для посилення суспільної згуртованості, так і для розвитку нових

підходів у медійній репрезентації культурних процесів. Порівняння українських та міжнародних практик засвідчило, що, попри відмінності у масштабі, ресурсності та редакційних моделях, спільним для обох контекстів є прагнення до формування конструктивного інформаційного середовища, яке пропонує аудиторії інструменти для розуміння й участі у суспільних змінах. В українському випадку особливу роль відіграє воєнний контекст, що зумовлює посилену увагу до тем відновлення, ідентичності та соціальної стійкості; у міжнародному – міжкультурний діалог, боротьба з нерівністю та пошук глобально релевантних моделей рішень.

Отримані результати також підтвердили, що культурна журналістика рішень здатна виконувати функцію посередника між культурною політикою, громадськими ініціативами та широкою аудиторією. Матеріали, створені у цьому форматі, демонструють ефективні моделі адаптації інституцій, інклюзії вразливих груп, збереження культурної спадщини та розвитку творчого потенціалу, водночас сприяючи поширенню критично важливої для суспільства інформації про механізми впровадження таких рішень. Таким чином, культурний контент, підготовлений за принципами журналістики рішень, може розглядатися як інструмент формування такої культурної політики, де громади стають активними суб’єктами змін, а журналісти – фасилітаторами суспільного діалогу.

З методологічного погляду проведене дослідження засвідчило доцільність застосування структурно-змістового аналізу для вивчення культурної журналістики рішень. Застосовані методи дозволили виявити спільні та відмінні підходи до конструювання матеріалів, окреслити редакційні пріоритети у різних медійних системах та визначити ступінь інституціоналізації принципів журналістики рішень у культурному контенті. Отримані висновки можуть бути використані для подальшого теоретичного узагальнення цього формату та розроблення практичних рекомендацій для українських медіа. Загалом журналістика рішень у сфері культури постає як перспективний напрям, здатний інформувати та сприяти трансформації суспільних процесів, роблячи медіа більш відповідальними, інклюзивними та орієнтованими на розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бакаєвич Я. Журналістика рішень: особливості створення матеріалів та їх просування. *Інтегровані комунікації.* 2024. Вип. 1 (17). С. 145–151.

2. Гондюл О. Соціальна відповідальність медіа як ефективний результат «журналістики рішень». *Інтегровані комунікації.* 2019. Вип. 2 (8). С. 14–24.

3. Горчинська О. Як створювати матеріали в жанрі журналістики рішень: вісім порад від експертів. *Detector.media.* URL: https://detector.media/community/article/183133/2020-12-07-yak-stvoryuvaty-materialy-v-zhanri-zhurnalistyky-rishen-visim-porad-vid-ekspertiv/ (дата звернення: 23.10.2025).

4. Дорош М. Культурна журналістика: як вбудуватися у формат. *Detector.media.* URL: https://ms.detector.media/presa-v-ukraini/post/2115/2013-12-16-kulturna-zhurnalistyka-yak-vbuduvatysya-u-format/ (дата звернення: 23.10.2025).

5. Житнікова А. Комунікаційний потенціал журналістики рішень в Україні. *Діалог: медіастудії.* 2022. Вип. 28. С. 60–67.

6. Іванова О., Мойсеєва О. Журналістика рішень як рішення для регіональної журналістики. *Idpo.org.ua*. URL: https://idpo.org.ua/articles/4286-zhurnalistika-rishen-yak-rishennya-dlya-regionalno%D1%97-zhurnalistiki.html (дата звернення: 17.10.2025).

7. Камінська А. ЮНЕСКО та Інтерпол запустили віртуальний музей викрадених культурних об’єктів. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/2025/10/06/yunesko-muzej-spadshhyna/ (дата звернення: 28.10.2025).

8. Кущенко О. Журналістика культури: чому вона важлива під час війни. Конспект вебінару Тетяни Пушнової. *Jta.com.ua.* URL: https://www.jta.com.ua/knowledge-base/zhurnalistyka-kultury-chomu-vona-vazhlyva-pid-chas-viyny-konspekt-vebinaru-tetiany-pushnovoi/ (дата звернення: 17.10.2025).

9. Лекція 1: Що таке культурна журналістика? *Culturepartnership.eu.* URL: https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/cultural-journalism-course/lecture-13-1 (дата звернення: 17.10.2025).

10. Лесик В. «Допоможе зрозуміти своє коріння»: у Києві відкрили виставку-присвяту Україні на 4000 кв. м. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/2025/09/26/dopomozhe-zrozumity-svoye-korinnya-u-kyyevi-vidkryly-vystavku-prysvyatu-ukrayini-na-4000-m/ (дата звернення: 28.10.2025).

11. Лесик В. Кількаметрові скульптури, натхненні роботами Примаченко: у Києві відкрили інсталяцію, що поїде до США. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/2025/09/09/skulptury-nathnenni-robotamy-prymachenko/ (дата звернення: 28.10.2025).

12. Любченко Ю. Журналістика рішень у медійній практиці в Україні. *Соціальні комунікації у становленні та розвитку української державности та громадянського суспільства. Стратегеми, наративи, технології та смисли :* матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції (21 грудня 2022 р., Запоріжжя). Запоріжжя : ЗНУ, факультет журналістики, 2022. С. 54–57.

13. Матичак Т., Марциновський А. Як писати про відновлення України у жанрі журналістики рішень. *Практичний посібник для журналістів.* Київ : Б.в., 2024. 27 с.

14. Панькевич О. Журналістика рішень як новий напрям українських медіа. *Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації* : мататеріали VI Міжнар. наук.-практ. конференції (19-20 березня, Одеса) / під заг. ред. В. Г. Спрінсяна. Дніпро : Середняк Т. К., 2020. С. 259–362.

15. Петришин Б. В Україні запустили платформу «Chapter Ukraine» з інформацією про українські книжки в іноземних перекладах. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/2025/10/12/chapter-ukraine/ (дата звернення: 30.10.2025).

16. Петришин Б. «Пам’ять, що тане»: як артвідео нагадує нам про збереження культурної спадщини. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/2025/09/13/pam-yat-shho-tane-yak-artvideo-nagaduye-nam-pro-zberezhennya-kulturnoyi-spadshhyny/ (дата звернення: 28.10.2025).

17. Петришин Б. У Харкові відбудеться «Фестиваль перших п’єс»: ветерани поділяться своїми історіями через театр. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/2025/10/22/u-harkovi-vidbudetsya-festyval-pershyh-p-yes-veterany-podilyatsya-svoyimy-istoriyamy-cherez-teatr/ (дата звернення: 26.10.2025).

18. Про «Рубрику». *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/about/ (дата звернення: 25.10.2025).

19. Семенець О. Конструктивна журналістика та її завдання в сучасному суспільстві. *Засоби масової інформації та комунікації: історія, сьогодення, перспективи розвитку* : матеріали міжнародної наук.-практ. конференції, Буча, березень 2019 р. Київ : Міленіум, 2019. С. 69–70.

20. Сіріньок-Долгарьова К., Бож’єва А. Українська практика журналістики рішень під час війни: тематика, інструментарій, підходи. *Communications and Communicative Technologies.* 2024. Вип. 24. С. 153–161.

21. Слотюк Т. Концепція моделі solutions journalism: конотація, функції, особливості функціонування. *Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика.* 2021. Вип. 50. С. 68–76.

22. Смагіна А. Замість «Маші і Ведмедя»: добірка каналів з українськими та україномовними мультиками. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/article/ukrayinomovnyj-kontent-dlya-ditej/ (дата звернення: 30.10.2025).

23. Смагіна А. У Києві відбудеться фестиваль «Коло ветеранів»: що у програмі. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/2025/10/03/festyval-kolo-veteraniv/ (дата звернення: 26.10.2025).

24. Смагіна А. У Мукачеві виготовлять зменшені копії п’яти знакових локацій: для кого це рішення. *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/2025/09/05/u-mukachevi-vygotovlyat-zmensheni-kopiyi-p-yaty-znakovyh-lokatsij-dlya-kogo-tse-rishennya/ (дата звернення: 30.10.2025).

25. Смагіна А. Як працює драматерапія: досвід чернігівського театру ветеранів «Серцевір». *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/article/teatr-veteraniv-sertsevir/ (дата звернення: 26.10.2025).

26. About. *Impactedition.org.* URL: https://www.impactedition.org/concept (дата звернення: 01.09.2025).

27. About us. *Africasolutionsmediahub.org.* URL: https:// africasolutionsmediahub.org/about-us-2/ (дата звернення: 05.09.2025).

28. Bass T. The Evolution of Solutions Journalism. *Medium.com.* URL: https://medium.com/solutionsjournalism/the-evolution-of-solutions-journalism-f7a917eba5df (дата звернення: 15.10.2025).

29. Brackenbury M. Watch: Mural-painting festival showcases Indigenous strength. *Cabinradio.ca.* URL: https://cabinradio.ca/70226/news/arts/watch-mural-painting-festival-showcases-indigenous-strength/ (дата звернення: 19.11.2025).

30. Capstone G. UGA Multicultural Organizations Find Success With Drive-Ins for In-Person Events. *Gradynewsource.uga.edu.* URL: https://gradynewsource.uga.edu/uga-multicultural-organizations-find-success-with-drive-ins-for-in-person-events/ (дата звернення: 13.11.2025).

31. Climate Solutions. *Grist.org.* URL: https://grist.org/solutions/ (дата звернення: 15.09.2025).

32. Contrera J. The searing photos that helped end child labor in America. *Washingtonpost.com.* URL: https://www.washingtonpost.com/news/retropolis/wp/2018/09/02/the-incredible-photos-that-inspired-the-end-of-child-labor-in-america/?noredirect=on (дата звернення: 12.11.2025).

33. Dohrn G. Come together: how music is rebuilding bridges in divided Balkans. *Theguardian.com.* URL: https://www.theguardian.com/world/2018/mar/16/mostar-rock-school-bosnia-herzegovina (дата звернення: 10.11.2025).

34. Gripsrud J. The Cultural, the Political and the Functions of Cultural Journalism In Digital Times. *Cultural Journalism in the Nordic Countries.* 2017. P. 181–193.

35. How do I know it's Solutions Journalism? *Solutionsjournalism.org.* URL: https://www.solutionsjournalism.org/learning-lab/toolkits-guides/basic-toolkit/introduction/how-do-i-know-its-solutions-journalism (дата звернення: 15.09.2025).

36. How Solutions Journalism Rebalances the News. *Solutionsjournalism.org.* URL: https://www.solutionsjournalism.org/impact/how-solutions-journalism-rebalances-news (дата звернення: 10.09.2025).

37. Krishna G. Building Empathy Through the Sounds of «a World in Motion». *Reasonstobecheerful.world.* URL: https://reasonstobecheerful.world/crossing-borders-music (дата звернення: 19.11.2025).

38. McIntyre K. Constructive Journalism: The Effects of Positive Emotions and Solution Information In News Stories. *The University of North Carolina at Chapel Hill Graduate School.* Chapel Hill. 2015. P. 175.

39. McIntyre K., Gyldensted C. Constructive journalism: an introduction and practical guide for applying positive psychology techniques to news production. *The Journal of Media Innovations.* 2018. Vol. 4 No. 2. P. 20–34.

40. Michaela H. How I Got Hooked on Solutions Journalism. *Reasonstobecheerful.world.* URL: https://reasonstobecheerful.world/hooked-on-solutions-journalism/ (дата звернення: 10.09.2025).

41. Mortner O. Learning to defuse Islamophobia. *Csmonitor.com.* URL: https://www.csmonitor.com/World/Points-of-Progress/2018/0131/Learning-to-defuse-Islamophobia (дата звернення: 10.11.2025).

42. Reporters d'Espoirs in English. Welcome to Reporters of Hope NGO. *Reportersdespoirs.org.* URL: https://reportersdespoirs.org/english/ (дата звернення: 27.08.2025).

43. Responses to problems are newsworthy. *Solutionsjournalism.org.* URL: https://www.solutionsjournalism.org/ (дата звернення: 27.08.2025).

44. Rosenstiel T. Reporting «the whole story»: 9 good questions with David Bornstein of Solutions Journalism Network. *Americanpressinstitute.org.* URL: https://americanpressinstitute.org/moving-toward-whole-story-9-good-questions-david-bornstein-solutions-journalism-network/ (дата звернення: 15.10.2025).

45. Solutions Story Tracker. *Storytracker.solutionsjournalism.org.* URL: https://storytracker.solutionsjournalism.org/ (дата звернення: 10.11.2025).

46. Solutions Journalism. *Kxan.com.* URL: https://www.kxan.com/solutions-journalism/ (дата звернення: 17.09.2025).

47. Solutions Journalism: an introduction for journalists and newsrooms. European Journalism Centre. *Ejc.net.* URL: https://ejc.net/resources/solutions-journalism-an-introduction-for-journalists-and-newsrooms (дата звернення: 15.10.2025).

48. Solutions Journalism: an introduction to solutions-focused development reporting. *Ejc.net.* URL: https://ejc.net/resources/solutions-journalism-an-introduction-to-solutions-focused-development-reporting (дата звернення: 15.10.2025).

49. Sonda Internacional. *Sondainternacional.com.* URL: https://sondainternacional.com/en/sonda-internacional/ (дата звернення: 18.09.2025).

50. Structuring a Solutions-Oriented Story. *Solutionsjournalism.org.* URL: https://www.solutionsjournalism.org/learning-lab/toolkits-guides/basic-toolkit/basic-storytelling/structuring-solutions-oriented-story (дата звернення: 21.10.2025).

51. Ten Reasons Why We Need Solutions Journalism. *Thewholestory.solutionsjournalism.org.* URL: https://thewholestory.solutions journalism.org/ten-reasons-why-we-need-solutions-journalism-a4b29c663086 (дата звернення: 10.09.2025).

52. Uppercue K. As COVID-19 Damages Black Appalachian Communities, This Mother, Daughter Team Are Working to Save an Unexpected Casualty: Black History. *100daysinappalachia.com.* URL: https://www.100daysinappalachia.com/2021/02/as-covid-19-damages-black-appalachian-communities-this-mother-daughter-team-are-working-to-save-an-unexpected-casualty-black-history/ (дата звернення: 13.11.2025).

53. Valentini V. The people making films above the 60th parallel. *Bbc.com.* URL: https://www.bbc.com/travel/article/20170425-the-people-making-films-above-the-60th-parallel (дата звернення: 10.11.2025).

54. Why Solutions Journalism? *Solutionsjournalism.org.* URL: https://www.solutionsjournalism.org/learning-lab/toolkits-guides/basic-toolkit/introduction/why-solutions-journalism (дата звернення: 15.09.2025).

55. 25 Years on the Climate Beat. *Grist.org.* URL: https://grist.org/solutions/ (дата звернення: 18.09.2025).

ДОДАТОК А
НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Рибка Д. Висвітлення конфліктно-чутливих тем під час війни: підходи журналістики рішень в Україні. *Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи.* Тернопіль. 2025. С. 126–129. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/36575/1/Sots_komunikats_konf.pdf

Дарина Рибка
студентка 1 курсу магістратури,
факультет журналістики,
Запорізький національний університет,
Запоріжжя, Україна,
darinarybka@ukr.net
Наук. кер.: к. н. із соц. ком., доц.,
Сіріньок-Долгарьова К. Г.

ВИСВІТЛЕННЯ КОНФЛІКТНО-ЧУТЛИВИХ ТЕМ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПІДХОДИ ЖУРНАЛІСТИКИ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ

Інформаційний простір України в умовах повномасштабної війни характеризується високою концентрацією повідомлень про кризові явища – бойові дії, втрати, руйнування, соціальні загрози. Така структура медіаконтенту відображає актуальний стан суспільства, проте водночас може посилювати психологічне навантаження на аудиторію та формувати уявлення про відсутність ефективних відповідей на виклики. У цьому контексті дедалі більшої ваги набуває журналістика рішень як підхід, що не лише фіксує проблеми, а й аналізує шляхи їх подолання, пропонує приклади успішних ініціатив та сприяє формуванню активної громадянської позиції.

За визначенням нью-йоркської мережі Solutions Journalism Network, журналістика рішень – це доказове, структуроване і зацікавлююче висвітлення реакцій на соціальні проблеми. Автори проєкту зазначають, що такий підхід у журналістиці ґрунтується на чотирьох ключових компонентах:

1) **реакція:** у центрі уваги – відповідь на певну соціальну проблему, а також аналіз того, як саме ця відповідь працює або чому не спрацювала;

2) **усвідомлення:** підкреслюється, який досвід можна почерпнути з аналізованої реакції, і чому це є значущим для цільової аудиторії;

3) **доказовість:** використовуються кількісні або якісні показники результативності, що підтверджують (або спростовують) ефективність реагування;

4) **обмеження:** розгляд обраної відповіді у ширшому контексті із зазначенням її недоліків та обмежень [5].

Дослідниці конструктивної журналістики зі США і Данії Карен Макінтайр та Кетрін Гілденстед відповідно також окреслюють поняття журналістики рішень серед інших трьох основних типів (журналістика миру, перспективи й відновні наративи) такого журналістського підходу. Зокрема вони говорять про те, що перший тип – журналістика рішень – зосереджується на висвітленні конкретних прикладів подолання соціальних проблем [цит. за: 1].

На думку дослідниці Юлії Любченко, зростання інтересу до журналістики рішень в українському медіапросторі зумовлене насамперед викликами, що постали перед суспільством у періоди пандемії COVID-19 та початком повномасштабної війни. Вона наголошує, що в умовах поширення дезінформації та активності псевдоекспертів журналістика рішень виконує важливу функцію – слугує засобом протидії цим явищам і сприяє пошуку конструктивних рішень, які здатні покращити ситуацію в різних сферах життя суспільства [2, с. 56].

У практичному вимірі журналістика рішень в Україні дедалі частіше реалізується у вигляді тематичних спецпроєктів, аналітичних матеріалів та репортажів, орієнтованих на пошук ефективних стратегій реагування на виклики війни, соціальної нестабільності чи гуманітарних криз. Зараз існує чимала

кількість видань та окремих проєктів у медіа, що публікують матеріали у форматі журналістики рішень. Зокрема, такі платформи та видання, як medialab.online, «Громадське», «Детектор медіа», «Інтерньюз-Україна», «Бабель», «Рубрика», The Village, The Ukrainians [2, с. 55–56].

Так, українське медіа «Рубрика» позиціонується як перше в Україні видання формату журналістики рішень (solution journalism). Автори проєкту зазначають, що у своїх матеріалах вони розповідають не тільки про проблеми, а й про шляхи їхнього вирішення на державному та громадському рівнях [3].

Оскільки формат журналістики рішень є особливо доцільним у висвітленні соціально чутливих тем, пропонуємо до аналізу один із текстів медіа «Рубрика» – «Як не стати витратним матеріалом для ФСБ: поради для підлітків та їхніх батьків», що стосується випадків втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність [4].

На нашу думку, цей матеріал є показовим прикладом журналістики рішень, він поєднує глибокий аналіз проблеми з практичними рекомендаціями для подолання актуальної соціальної загрози – вербування спецслужбами РФ українських підлітків з метою вчинення терористичних актів і диверсій на території України.

Пропонуємо розглянути структурні розділи аналізованого матеріалу. Перший – «У чому проблема?» – є аргументованою демонстрацією серйозності цієї проблеми. У розділі читачеві пропонується добірка конкретних кейсів із різних регіонів України про масштаби та кількість випадків залучення країною-агресором неповнолітніх до диверсійної діяльності. Саме такі кейси найбільше тиражуються в українських новинних медіа без пропонування шляхів вирішення проблеми. Другий розділ має назву «Яке рішення?». У такий спосіб авторка матеріалу Аліса Смагіна зосереджується не лише на описі проблеми, а пропонує аналітичну рамку для розуміння процесу вербування і головне – шляхів протидії цьому. Для цього в матеріалі представлено два експертні голоси – дитячої психологині та адвоката. Розділ «Як це працює?», на нашу думку, є основним. Завдяки викладеним у ньому механізмам впливу на підлітків читач має змогу

глибше зрозуміти логіку дій російських спецслужб та мотиви дітей, які погоджуються виконувати так звані «завдання». Це відповідає одному з принципів журналістики рішень – пояснювати структуру проблеми. Крім того, невід'ємною складовою журналістики рішень є демонстрація прикладів протидії або профілактики. У матеріалі розкривається, яку роботу проводять українські правоохоронні органи, заклади освіти, що повинні робити батьки тощо. Варто зазначити, що виклад матеріалу у такий спосіб дозволяє зберегти баланс між тривожними фактами й конструктивним тоном. У цьому також проявляється етична спрямованість матеріалу: не залякати, а дати ресурс для дії.

Враховуючи вищезазначене, можемо говорити про те, що проаналізований нами матеріал видання «Рубрика» є прикладом якісної журналістики рішень. У ньому не лише висвітлюється гостра соціальна проблема, а й пропонуються аналітичний та конструктивний підхід до її розв'язання. Текст містить професійну експертизу (коментарі психологині та адвоката), має чітке розмежування проблеми та рішень, а також практичну користь для читачів (як-от для дітей і батьків).

У підсумку зазначимо, що сучасна журналістика дедалі частіше постає перед викликом не лише інформувати суспільство про проблеми, а й пропонувати шляхи їхнього вирішення. Одним із ефективних напрямів є журналістика рішень, яка акцентує увагу на відповідях суспільства на актуальні виклики. Тому впровадження такого формату в українське медійне середовище має потенціал стати важливим інструментом підтримки суспільства в умовах війни та інших соціальних криз. Це сприяє формуванню конструктивного бачення дійсності, зменшенню відчуття безсилля в аудиторії, а також підвищує довіру до засобів масової інформації. Журналістика рішень допомагає активізувати обговорення корисних практик і може стати джерелом мотивації для громадських ініціатив. Водночас цей підхід потребує дотримання журналістських стандартів та критичного підходу. Такий баланс дозволяє створювати якісний, глибокий і суспільно значущий контент, який відповідає на запити аудиторії.

Список використаної літератури та джерел

1. Голуб, О., Чуранова, О. Новини не дають спокійно жити? Критична журналістика має бути конструктивною. *Texty.org.ua.* 2018. URL: https://texty.org.ua/articles/83814/Novyny_ne_dajut_spokijno_zhyty_Krytychna_zhurnalistyka-83814/ (дата звернення: 01.05.2025).

2. Любченко Ю. Журналістика рішень у медійній практиці в Україні. *Соціальні комунікації у становленні та розвитку української державности та громадянського суспільства. Стратегеми, наративи, технології та смисли :* Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [відповідальний редактор В. В. Костюк, відповідальні секретарі В. А. Ковпак, М. О. Семенович]. Запоріжжя : ЗНУ, факультет журналістики, 2022. С. 54–57.

3. Про «Рубрику». *Rubryka.com.* URL: https://rubryka.com/about/ (дата звернення: 03.05.2025).

4. Смагіна А. Як не стати витратним матеріалом для ФСБ: поради для підлітків та їхніх батьків. *Rubryka.com.* 2025. URL: https://rubryka.com/article/shho-robyty-yakshho-dytynu-zaverbuvaly/ (дата звернення: 03.05.2025).

5. Responses to problems are newsworthy. *Solutionsjournalism.org.* URL: https://www.solutionsjournalism.org/ (дата звернення: 01.05.2025).

ГЕЛЬВЕТИКА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

вул. Інглезі, 6/1,
м. Одеса, Україна, 65101
www.helvetica.ua
mailbox@helvetica.ua

Стаціонар: 048 709 38 69
Vodafone: 095 934 48 28
Kyivstar: 097 723 06 08

ДОВІДКА

Видавничий дім «Гельветика» за домовленістю з Таврійським національним університетом імені В. І. Вернадського є офіційним видавцем наукового журналу «Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика» та займається усіма видавничо-поліграфічними процесами, до яких належить: набір статей до чергового випуску; рецензування; перевірка на плагіат; коректорська вичитка; верстка; присвоєння кожному матеріалу DOI; розміщення електронної версії видання на офіційному сайті журналу; надсилання електронної версії видання до Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського на репозитарне зберігання та представлення на порталі в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України»; розсилка обов'язкового безоплатного примірника до наукових установ України.

Цією довідкою повідомляємо, що наукова стаття авторів Рибка Д. О., Сіріньок-Долгарьова К. Г. «РОЗМАЇТТЯ ПІДХОДІВ У ЖУРНАЛІСТИЦІ РІШЕНЬ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕДАКЦІЙНИХ ПОЛІТИК МЕДІА У МЕРЕЖІ SOLUTION JOURNALISM NETWORK» прийнята редакцією наукового журналу «Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика» для розміщення у Томі 36 (75) № 5 за 2025.

Директор
Видавничого дому «Гельветика» Олег ГОЛОВКО

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ГЕЛЬВЕТИКА» ГЕЛЬВЕТИКА УКРАЇНА 38044877

Рис. А.1. Довідка про прийняття до друку наукової статті, написаної у співавторстві з Сіріньок-Долгарьовою К. Г.

ДОДАТОК Б
СЕРТИФІКАТИ, ПОДЯКИ

Рис. Б.1. Участь у воркшопі «Дезінформація та пропаганда в російсько-українській війні» від 19.03.2025 р.

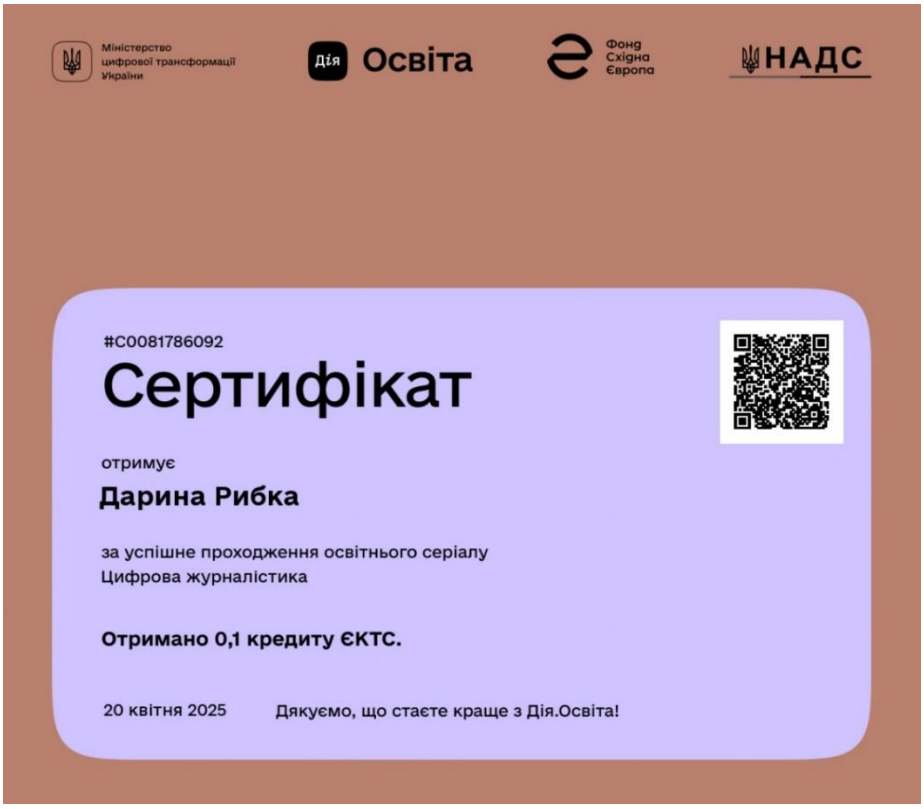

Рис. Б.2. Сертифікат від «Дія.Освіта» за проходження освітнього серіалу «Цифрова журналістика» від 20.04.2025 р.

Рис. Б.3. Сертифікат від Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка за участь у III міжнародній науковій конференції «Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи» від 14.05.2025 р.

Рис. Б.4. Сертифікат від «Prometheus» за проходження курсу «Дезінформація: види, інструменти та способи захисту» від 17.05.2025 р.

Рис. Б.5. Сертифікат від «Prometheus» за проходження курсу «Культура та політика: багатозначність (взаємо)зв’язків» від 17.05.2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ПОДЯКА

ВИДАНА ГОЛОВІ НТСАД ФАКУЛЬТЕТУ ЖУРНАЛІСТИКИ

ДАРИНІ РИБЦІ

за організаційну та комунікаційну підтримку

МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ «ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ІМПЕРАТИВИ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ: УКРАЇНА У СВІТОВОМУ ДІАЛОЗІ ТА ГЛОБАЛЬНЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПТІВ»

Запоріжжя – Дніпро – Київ – Тернопіль – Мічеган (США) – Варшава (Польща)

04 ЧЕРВНЯ 2025 РОКУ

ГЕННАДІЙ ВАСИЛЬЧУК
Проректор з наукової роботи

ВІКТОР КОСТЮК
Декан факультету журналістики

Рис. Б.6. Подяка за організаційну та комунікаційну підтримку міжнародного науково-практичного круглого столу «Інформаційно-комунікаційні імперативи деколонізації: Україна у світовому діалозі та глобальне переосмислення концептів» від 04.06.2025 р.

Декларація
академічної доброчесності
здобувача освітнього ступеня магістра
ЗНУ

Я, Рибка Дарина Олександрівна, студентка 2 курсу, бюджетної форми навчання, факультету журналістики, спеціальність 061 журналістика, адреса електронної пошти darinarybka@ukr.net, – підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Культурна тематика в контексті журналістики рішень: аналіз українського і міжнародного медіаконтенту» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи, є ідентичною її друкованій версії;
- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата Підпис ПІБ (Рибка Д. О.)

Дата Підпис ПІБ (Сіріньок-Долгарьова К. Г.)